

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgönyeim Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Meg'elenik naponta reggel

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egész évre ... 1080 Le
Fél évre ... 540 Le
Negyed évre ... 270 Le
Havonta ... 90 Le

Hirdetések díjazás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

A golyó és a lyuk.

Irtá: Dr. Nagy Sándor.

A régi didaktikusok azt a szokást gyakorolták, hogy egyikük felállított valami tételt, a másik annak ellentétét és ezen elveszekedtek hosszadalmasan, vég és cél nélkül. Kedvenc vita-tárgyuk volt a következő: Egy ember egy nagy golyót akar beilleszteni egy kis lyukba. Persze nem sikerül. Mi most a tényállás: az e, hogy a golyó nagy, vagy a lyuk kicsiny? — A józan ész azonban reájuk rivall: hagyjatok fel a meddő és ostoba vitatkozással! A golyó be fog férni, ha a lyukat — kitágítjátok!

Minden hasonlat sántikál, ami természetes, mert a hasonlóságnak épen ez a meghatározása, hogy egyik dolog csak tökéletlenül fedi a másikat. Valahogy most a didaktikusok tréfás elme-játéka jut eszünkbe, mindön látjuk, hogy a kisebbségi törvény küszöbön lévő megalkotásakor jogainkat, sőt egész kisebbségi életünket egy reike-picike lyukacsába akarják elhelyezni, hogy szöröstül-böröstül ott szorongjunk és fildokoljunk. Öt miniszter tanácskozik, készíti a tervezetet, miközben egyes sovén román újságok egyenesen kétségbevonják a kisebbségi kérdés létezését, mely szerintök az egységes nemzeti állam fogalmával össze nem fér. Kedvünk volna e csetepatét a következőkkel elhallgattatni: ne akarjátok a golyót elnyelni vagy lefaragcsálni, nem fog sikerülni, mert elefánt-csontból van, hanem ehelyett bővítsétek ki a lyukat és ne féljétek, hogy ez a művelet a legcsekélyebb repedést is fogja előidézni a nemzeti egység épületén.

Voltaképen igen világos dolgok állnak előttünk és a zavar csak az észnek azon tulajdonságából ered, hogy ítéleteinek megalkotásakor a gyakorlat és természetes eszmetársulások folytán a lényeghez sok mellékkörülményt kapcsol, melyek a tisztánlátást elhomályosítják. A kisebbségi kérdés elvi általánosságban a következő két követelményt tartalmazza: anyanyelvünk közjogi téren való használatának és kulturánk fejlesztésének biztosítását. Magánjogilag ugyanis a törvény előtt egyenlők vagyunk és a közjog bizonyos területein is, például a magyarnak épen úgy, mint a románnak szabad, adót fizetni. A tervezet állítólag jogot ad arra, hogy mindenki anyanyelvével éljen a közigazgatási eljárásban, de az igazságszolgáltatásról elfelejtkeznek. Hogyan, hát a közigazgatás fontosabb, mint a törvénykezés? Hiszen egy szellemóriás a jogot fenségére nézve a csillagos éggel tette párhuzamba. A polgári- és bűnügyekben sokszor a polgárok existenciájáról van szó és tapasztalati tény, hogy a tolmács rendszerint nem közölheti teljes hűséggel a nyilatkozatokat, mivel önkéntelenül saját értelme és szemlélete is szerepet nyer a gondolatok átültetésében.

Az a mondás, hogy „nyelvében él a nemzet”, ezt jelenti: egy nemzet nyelve nem száraz filológiai (nyelvészeti) tanulmány a mondattannak, szavak eredetének, határozóknak stb. magyarázatával, hanem benne a nemzet „lelke” nyilatkozik meg, vagyis létének két legfőbb tényezője: történelme és kultúrája. Aki egy nemzet nyelvét tanulmányozza, annak ismernie kell történelmét és művelődését, különben munkája értéktelen vaskalaposkodás lesz. A nyelv századokon, sőt évezredekken át alakul, formálódik és eredete épen

olyan misztikus, mint a népköltészeté. Ki tudja, vajjon a hegyek ormán száguldó vihar, vagy a róna síkságam rengő délibáb, vagy a patak tündére ihlette meg a népköltőt, csak egyszerre a szelek szárnyán repül szét a dal és zengnek az édes-bus melódiák. Anyanyelvünkben is a nemzeti létnek azon transzcendens és mégis élő gondolata nyilvánul meg, melyet nemzeti géniuszunk szoktunk nevezni. Valakit anyanyelve használatában korlátozni természetellenes és hiu kísérlet.

Ami pedig az államnak a kisebbségi egyházi és világi kultúra iránti kötelességeit illeti, itt a következő megfontolások lépnek előtérbe: az egyházi kultúra, melynek a középkorban nagy jelentősége volt, ma már alig jelent egyebet, mint a vallásnak, vagyis az Istenbe vetett hitnek egyháziilag szervezett kultuszát. Románia az alkotmányban államvallást konstituíált, ámde több millió polgára más vallást követ. Mivel pedig az itt élő összes vallások megegyeznek a hit két legfőbb tételében, tudniillik abban, hogy van Isten és a lélek halha-

atlan, ennél fogva az, hogy a kisebbségi egyházak fennállása is biztosítva legyen, az állam részéről erkölcsi szükségesség. A világi kultúra első főoka: az iskoláztatás azt célozza, hogy az államnak tanult, felvilágosított és így a nagyobb értelmiség folytán jobb polgárai legyenek, a kisebbségi közoktatás támogatása tehát létfontosságú szükségesség. A magasabb kultúra (művészet és költészet) alkotásai a nemzet dicsőségét, de egyúttal az egész emberiség közkincsét képezik és — persze nem szó szerinti értelemben — az időnek és térnek feltételeitől függetlenek, állami istápolásuk tehát egyetemes emberi szükségesség.

Ime a kisebbségi kérdés tartalma semmiiben sem ellentétes az állam érdekeivel és így csodálatos, hogy mindeddig kitértek megoldása, vagyis törvényhozási rendezése elől. Most újra reménykedünk, mivel megindultak a komoly tárgyalások a Magyar Párt vezetőségével, mely mindig fentartotta faji önérzetünket és így feltétlen bizalmunkra érdemes.

A német acélszakosok diktaturát terveznek

Allamesiny utján akarnak alkotmánymódosítást kiterőszakolni.

Berlinből jelentik: A „Berliner Tageblatt” arról vél tudni, hogy a német acélszakosok egy alkotmánymódosító tervezetet dolgoztak ki, amely szerint ezentúl a birodalmi elnököt nem a nép, hanem egy állandó birodalmi ta-

nács választja meg. A tervezet több átmeneti intézkedést is tartalmaz, amelyek közül legérdekesebb az, hogy legközelebb egy 12 hónapra terjedő diktaturát léptessenek életbe, amely minden parlamenti kontroll nélkül működne.

A nemzeti-parasztpárt erőszakkal akar kormányt buktatni.

Maniu Gyula és Michalache feltűnően éleshangu beszédei a ma délutáni értekezleten. — A nemzeti-parasztpárt bejelenti, hogy türelme elfogyott és erőszakos eszközökhöz fog nyulni, — Nagy izgalom Bucurestiben.

(Bucurestii tudósítónk éjszakai telefonjelentése.) Ma délután három órakor tartotta meg a nemzeti-parasztpárt Maniu Gyula előnkölte alatt a Calea Victoriein levő párt helyiségében nagy, demonstratív gyűlést, amelyen óriási számmal jelentek meg az érdeklődők. A gyűlés résztvevői között ott voltak az ország összes számottevő ellenzéki politikusai. Magasrangu katonatisztek, mérnökök és számos társadalmi előkelőség foglalt helyet a hallgatóság soraiban.

Maniu Gyula hatalmas éljenzés közepette lépett az előadói emelvényre. A pártvezér hatásos beszédben ismertette az ország helyzetét és kijelentette, hogy pártja nem vállalhatja tovább a felelősséget az eseményekért.

A nép nyugtalan, mert nem tűrheti tovább a leigázást és azt a rendszert, amely koldusbotra juttatja az országot.

Ennek a kormányznak az uralma alatt ment tönkre az ipar és a kereskedelem.

— Külföldön is tragikus helyzetbe jutott Románia. — mondotta Maniu — nincsen barátja és nem remélhet sehol sem támogatást. Ez pedig annak köszönhető, hogy a kormány nem érti meg a modern politika hívó szavát, hanem a régi, elavult eszközökkel kormányoz, amely az országot már teljesen a tönk szélére juttatta. Románia népének kell itélkeznie és az ítélet nem lehet más, mint az, hogy az országot meg kell menteni. Ennek pedig egy módja van, ha a kormány távozik helyéről.

Frenetikus éljenzés és tapsorkán fogadta Maniu beszédét és utána Michalache emelkedett szólásra. Azzal kezdte beszédét, hogy a legutóbbi bucurestii gyűlésen fel szólította az ország népét, hogy fogjon mindenki fegyvert és várja a parancsot.

— Az idő elérkezett — folytatta a politikus. — Nincs más mód csak az erőszak alkalmazása, tehát az ország érdekében mindent meg kell tenni, még akkor is, ha erőszakos eszközökhöz kell folyamodnunk.

További beszédében rendkívül erélyes hangon támadja a kormányt. Kijelenti, hogy most már nem párt és párt közötti harcokról van szó, hanem arról, hogy megtisztítsák a nemzetet a legnagyobb ellenségtől.

— Keresztül fogjuk akaratunkat akkor is vinni, — folytatta — ha hivatalos személyek támogatását nem sikerül elérnünk. Új korszaknak kell jönnie, ami megmenti ezt az országot, amely még ott tart, ahol a legtöbb szenvedett állam a háború második évében. Ezután felsorolja mindazon sérelmeket, amelyeket Maniu is ismertetett és ismételtén kijelenti, hogy eljött az ideje annak, hogy erőszakos eszközökkel buktassák meg a kormányt.

A nemzeti-parasztpárt gyűlése óriási izgalmat idézett elő Bucurestiben. Az egész város annak hatása alatt áll és a kormánykörök is a legnagyobb nyugtalansággal tárgyalják a gyűlés lefolyását.

A kommunistaper mai izgalmas főtárgyalása.

Vita a Jászi-féle politika romániai hatásáról. — A vád koronatanuját nagy izgalmak között szembesítik Radulescu dr.-ral. — „A hadbírósg már kellőleg ismeri Keresztury egyéniségét.” Lázár Aurél Keresztury szemébe mondja, hogy magyar kém.

Az antiszemita diákhéceek hőse zsidóbarát cikkeket irt az Uj Keletbe.

Ma reggel kilenc órakor óriási érdeklődés mellett kezdődött a kolozsvári hadbírósgon a kommunistaper folytatólagos tárgyalása. A közönség a tárgyaló-termet valóságilag ellepte. A nap izgalmasan várt eseménye Keresztury-Olteanu Sándor és Radulescu váradi parasztpárti politikus és publicista szembesítése volt.

Jászi a román intelligenciát is dezavualta.

Első tanuképen Dragomir egyetemi tanár tette meg vallomását. Tanu előadja, hogy Aradi működése ténylegesen segítségére volt az erdélyi románságnak felszabadításáért vívott küzdelmében. Azonban ez a segítség csupán csak történelmi és nem pszichológiai jelentőségű volt.

Tény, hogy a Jászi-féle iskola a ma destruktív tendenciájával megfertőzte az erdélyi románság intelligenciáját.

Aradi Victorral, 1914-ben, tehát még a háboru előtt Budapesten ismerkedtek meg. élénken érdeklődtek egymás működése iránt, úgy a háboru alatt, mint azután. Aradit humanistának és igen értékes embernek ismerte.

Ezután élénk és igen érdekes vita fejlődött ki dr. Lázár Aurél védő és Dragomir között. Lázár dr. vitatja, hogy Jászi destruktív lett volna. Jászi és a Jászi-féle politikai iskola igenis épített és nem rombolt.

Dobrescu: Tény, hogy a Jászi-féle destruktív irányzat az erdélyi román közélet igen sok kiváló egyéniségét megfertőzte.

Igen sok román intellektuel van, akinek házában még ma is megtalálhatjuk a destruktív hírdető Világ és Huszadik század című folyóiratot, ezzel szemben egyetlen román könyv, vagy regény sem látható.

Lázár dr.: Állítom, hogy a Jászi által megindított politikai áramlat csak hasznára volt az erdélyi románságnak.

Dragomir: Én személyileg nem voltam és nem vagyok a Jászi-féle elméleteknek híve.

A vita végül azzal zárult be, megállapítják, miszerint a Jászi-féle politikai irányzat

A két tanu izgalmas szembesítése.

A terem nagy érdeklődése mellett elnök Radulescu dr.-t szólítja az emelvény elé. A zsúfolt teremben csupán kicsi hely jut Radulescunak és a szűk helyen, mint két gladiátor áll egymással szemben a két tanu. Radulescu előadja, hogy 1925. szeptemberében Váradon volt. Keresztury-Oltean, mint a parasztpárt ottani titkára mutatkozott be neki. Ismételten kijelenti, hogy Rozvánt soha nem is látta a Gyarmati-Szabóról szöött tündermese, pedig *jellegetesen köröspárti, kávéházi gyármány.* A váradi munkássággal semmiféle választási paktumot nem perferuált, annál is inkább, mert erre megbízatása sem volt.

Elnök: Önt megzavarhatják a sajtóban megjelent s néha igen téves cikkek. Általában a sajtó sok téves és ferde dolgot ír a pererről és a tárgyalásról.

Keresztury-Oltean ekkor újabb vádakat kíván Rozván ellen a bíróság elé terjeszteni, mire a védelem frenetikus tiltakozásba tört ki. Lázár dr. fölemelkedik és tiltakozik az ellen, hogy a tanu a közzvádó szerepét vegye át. Semmi joga, de még módja sincs erre, mert hiszen a perrendtartás konkrétan kimondja,

igenis hasznára volt az erdélyi románság tömegének.

Ekkor néma csendben szólítja maga elé az elnök Keresztury-Oltean Sándort, a váradi illetőségű író, a vád koronatanuját, aki ellen súlyos vallomások hangzottak el a tárgyalás folyamán.

Keresztury fenntartja állításait.

Pacala tábornok, elnök: A tegnapi tárgyalási nap folyamán Radulescu dr. tanu, kijelentette, hogy Ön eskü alatt megtett vallomásaiban súlyos valótlanosságokat állított.

Keresztury-Oltean hősi pózba vágja magát, színpadi mozdulattal hátrasímitja haját és nagy páthosszal kezdett beszélni.

Keresztury-Oltean: Összes vallomásomban állításaimat fenntartom. A kisebbségi lapok dühösen ordítanak felém, de ez az ordítás tendenciózus. Igenis folytattunk tárgyalásokat Gyarmati-Szabó váradi munkásvezérrel. Ezeknek a tárgyalásoknak során igenis fölmerült egy paktumterv, melyben a váradi munkásság az általam már ismertett forradalmi feltételeket szabta a parasztpártnak. Radulescu most visszatáncol. Lehet, hogy Radulescu letagadja pártszempontból a való tényállást, mert vallomásonkat olyamnak vette, mely a nemzeti parasztpárt szellemével ellenkezik. Radulescu azt állította, hogy én a parasztpártnak titkára voltam Váradon. Ez az állítás is téves, mert én csak egyes, távollevő vezetőket helyettesítettem. Engem minden ok nélkül kizártak a nemzeti-parasztpártból. Ime egy levél, — és itt egy levelet vesz elő — mely levelet kizáráson után tíz nappal Radulescunól kaptam.

Pacala elnök általános fölzudulás mellett konstataálja, hogy a levél bementett dátuma hamis, amennyiben a levél a kizárást előtről lett dátumozva.

Keresztury-Oltean: Én önként jelentkeztem tanuságbetételre, semmi okom, hogy valótlanosságot állítsak. Egyébként nem hiszem, hogy Radulescu szentöl-szembe letagadja az általam állított dolgokat. Egyben kijelentem, hogy minden állításomat igazolni tudom.

hogy a tanuknak csak a fölteit kérdésekre szabad válaszolni.

Pacala tábornok utasítja az ügyészt, hogy tegye föl kérdéseit. Erre a tanu cikkek és kiáltványok egész sorozatát helyezi a bíróság asztalára s purificatori hangon ismét vádaskodik. — Mit akar, nem maga a közzvádó! Ne vegye el a hadbíró ügyész pozícióját! Ne vádaskodjék! — Ilyen, chez hasonló kiáltások röpködnek a teremben. Az elnök végre helyre állítja a nyugalmat és ismét Lázár Aurél dr. emelkedik szólásra, a következő kérdéseket téve föl Keresztury-Olteannak.

Lázár dr.: Aláírta-e Ön azt a paktumot, melyben azok a bizonyos kommunista követelések voltak?

Keresztury-Olteanu: Igen.

Lázár dr.: Konkrétizáljuk, a Rozván dr. is szerepel, mint aláíró azon a paktumon?

Keresztury-Olteanu: Igen.

Lázár dr.: Ön, mint híres és harcias román hazafi, hogyan tartotta összeegyeztethetőnek azt, hogy egy olyan — ön szerint — hírhedt kommunistával együtt szerepeljen?

Elnök figyelmezteti a védőt, hogy ragaszkodjon a tárgyhoz.

Lázár dr.: Tudta-e Ön, hogy Gyarmati Szabó kommunista?

Keresztury-Oltean: Nem.

Lázár dr.: Igaz-e, hogy Ön magyar kém?

Keresztury-Oltean: Nem, nem is voltam.

Erre Lázár dr. fölugrik a helyéről és dühösen kiabálja:

— Ne tagadja le, de ha letagadná, én állítom, hogy Ön kém volt és hogy ezzel többször el is dicsekedett.

Keresztury-Oltean szenvedő hangon letagadja az ügyvéd állítását. Erre a védő elmosolyodik és táskájából egy vaskos, gépirásos iratcsomót vesz elő. Gúnyos hangon: Tanu ur, Ön írta ezt?

Keresztury mereven nézi az írást.

Lázár dr.: Mert ha nem emlékezne, én emlékeztetem, hogy ezt, az áruló című szindarabot igenis Keresztury Sándor írta és 500 főnyi intim közönség előtt elő is adatta.

Most Körner és Dobrescu ügyvédek kívántak néhány kérdést föltenni, azonban az elnök nem adja meg számukra az engedélyt.

Pacala tábornok: A hadbírósg már ugyanis ismeri a tanu egyéniségét s kellően tudja értékelni vallomását.

Husz perc szünet következett ezután.

Miért zárták ki Kereszturyt az újságíró-szervezetből?

A bíróság bevonulása után Peredy György a „Nagyvárad” szerkesztője tette meg vallomását. Kijelenti, hogy Keresztury-Oltean ki zárták a nagyváradi újságíró-szervezetből, mert két kollegáját hatezer lej erejéig megkárosította.

Negulescu ügyész megjegyzi, hogy Peredy György ellen kémkedés címén a cluj (kolozsvári) hadbírósg előtt eljárás van folyamatban.

Ismét kitör a vihar. A védők magukból kikelve tiltakoznak, hogy a Kaisler-ügyből kifolyólag nevétségesen kovácsolt vádakat a bíróság elé hozzák.

Ezután Jambor Ferenc újságíró áll a bíróság elé s tanuvallomása során elmondja, hogy tudomással bír arról, miszerint Keresztury a fellegvári katonai börtönben is ült. Kiszabadulása után az Uj Keletben filosemita cikkeket irt.

A mai nappal véget ért a bizonyítási eljárás s hétfőn a perbeszédre kerül a sor. Hétfő reggel Negulescu ügyész mondja el valószínűleg az egész napot igénybevevő vádbeszédét utánna pedig a védelem ügyvédjei következnek. Ítélet 16. és 20-ika között várható.

Egy temesvári nyugalmazott ezredes és egy ügyvédné csempészési ügye az aradi törvényszék előtt.

Az aradi törvényszék mára tüzött ki főtárgyalást Oltean János temesvári nyugalmazott ezredes, valamint egy általánosan ismert temesvári ügyvéd feleségének csempészési ügyében. Oltean az elmúlt évben nagyobb husszállítmányokat küldött Bécsbe. Egy alkalommal a szállítmányt csak szemmérték szerint deklarálták és később, amikor megállapították, hogy a vagonokban nagyobb mennyiségű hus van, az ezredest 177.500 lej pénzbírsággal sújtották. Oltean természetesen felebezett a vázhatóságok kiróvása ellen s ma került volna a felebezés tárgyalására a sor, de mivel Oltean betegsége miatt nem jelenhetett meg, a tárgyalást elnapolták. — Ugyancsak mára tüztek ki tárgyalást egy temesvári ismert ügyvéd feleségének csempészési ügyében is, de ezt a tárgyalást sem lehetett megtartani, mert a vádlott uriaszony azon nem jelent meg. Az ügyvédné 17.373 lej pénzbírsággal sújtotta a vázhatóság, mert a vázvizsgálatnál egy értékes, szőrmével bélelt férfibundát talált nála s ő le akarta tagadni, hogy az ő tulajdonát képezi.

Európa legfirhedtebb kalandornője.

Ki az a Sturdza grófné? — A magyar gazdaságot szép lehnja. — Sztinövendékből széhhámossá. — Montecarlo démona. — Egy orófot kibrabolnak. — Akt Mária-Nosztrán csak franciául beszé. — Pör Magyarország ellen

(Arad, október 6.) Az utóbbi napokban sokat foglalkoztak a külföldi és a belső lapok Sturdza Demeterné „grófnővel”, aki, mint a lapjelentések híriül adják, keresetet adott be a budapesti törvényszéken a magyar állam ellen és abban azt kérte, hogy a kincstár fizessen neki 1919-től visszamenőleg 5000 aranykorona, évjáradékot. A „grófnő” keresetét arra alapozza, hogy a budapesti igazságügyminiszteriumban elkallódott egy 1913-ban kelt okirata, amelyben gróf Schwartzberg Károly arra kötelezte magát, hogy a „grófnőnek” életfogytigian 5000 aranykorona évjáradékot fizet és halála esetén örökösét is kötelezi erre. Az örökösök azonban, mivel az okirat nem volt Sturdzáné kezében, nem fizették az évjáradékot, az igazságügyminiszteriumból pedig azt a választ kapta a „grófnő”, hogy iratai, köztük a Schwartzberg-féle okmány is elkallódott és erre indította meg a pört a magyar állam ellen Sturdza Demeterné — „grófnő.”

Csodálatos, hogy a legtöbb újságnál s még a romániai lapoknál sem öltik szemébe senkinek, hogy Romániában Sturdza grófi-család nincs, de nem is lehet. Még pedig azért nem, mert ebben az országban grófi-családok nem voltak sohasem. Már ez egyedül is a széhhámosság jellegét viseli magán. Aki azonban a régi újságcikkekre vissza tud emlékezni, az előtt nem ismeretlen az álgrófné neve. Egy Aradon lakó urral alkalmunk volt beható beszélgetést folytatni a szóban forgó nőről. Az említett ur ugyanis fiatal leánykora óta ismeri az asszonyt, figyelemmel kísérte szerencsétlen pályafutását és a következőkben vázolta munkatársunk előtt az álgrófné kalandos és büntügyi fordulatokban is gazdag életregényét.

A lugas titka.

— Széchenyi Sándor gróf nagydorogi uradalmához tartozott a földesi gazdaság. Ez utóbbinak intézőjét Freyler Tivadarnak hívták. Volt az intézőnek egy ragyogó szépségű, igen képzett, sok nyelvet beszélő, gyönyörű leánya: a szőke Irma. A csodaszép fiatal leány sehogy se tudott beleilleszkedni a pusztai magányba, a körülötte legyeskedő szürke, falusi gavallérok is messze elmaradtak fantáziájától és így a szőke szépség az egyik fiatal Széchenyi gróffal igyekezett észrevétni magát. Az ifjú gróf abban az időben az osztrák-magyar követség tanácsosa volt Washingtonban és 1890. nyarán hosszabb szabadságon tartózkodott otthon. A földesi erdő egyik évszázados tölgyfája tövében egy kényelmes padot állítottak fel az uradalom alkalmazottai. A padot rövidesen mesterséges lugas takarta el a kíváncsi szemek elől és a lugas elé egy tábla került, amire ez volt ráírva: „Irma pihenő.” Hogy ebben a lugasban mi folyt le, azt csak a rigók és a fürgé cinkék tudhatnák megmondani, amelyeknek nyugalmát sokszor megzavarták az „Irma pihenő” szerelmes látogatói.

— ... Néhány hónappal később a közeli Györköny nevű sváb faluban szokatlan dolog történt. Két urinő jelent meg a községben és helyet kerestek egy újonnan született kisgyermek számára, akit dakaságba szándékoztak adni olyan helyre, ahol egy fiatal anya is van a háznál, hogy az gondját viselje a csecsemőnek. Az egyszerű györköny svábok nem igen foglalkoztak a magasabb körök szerelmi regényeivel, de annak hamarosan híre futott, hogy a két urinő györköny látogatása

és a földesi erdő lugasa között valami összefüggés van. A kisbaba néhány évig Györkönyben nevelődött és aztán felvitték Budapestre. De egyéb baj is támadt. A grófi-család szigoru erkölcsű feje felháborodott az abban az időben nem mindennapi eset felett és Freyler Tivadarnak új állás után kellett néznie.

Mindenáron „grófné.”

— Freyler Irma, aki közben még szebb lett, mint volt, úgy érezte a földesi kaland után, hogy reá világsikerek várnak. Felköltözött hát Pestre és beiratkozott egy magán-sziniiskolába. Ott lakott a Népszínház mellett, hogy közel legyen az akkori egyetlen operettszínházhoz, ha hívják. De nem hívták. Akkoriban még tudni is kellett valamit a színesznőnek. Nem volt elég a szép lábszár. Erre Irma, aki a földesi erdő regénye óta grófnénak érezte magát, gáláns kalandokba bocsátkozott. Gyakran járt Bécsbe, Berlinbe és egy ilyen bécsi utja alkalmával ismerkedett meg egy Sturdza Demeter nevű román urral. Ennek aztán sok bajt okozott a szőke démon, aki közben felvette a Földesi, majd a Tihanyi nevet. De viszont kinevezte revansképen az öreg Sturdzát grófnak. Ő maga konokul gróf Sturdza Demeternének hívta magát, ha mindjárt a feje tetejére állt is az egész világ rendőrsége, pedig soha sem volt felesége a román urnak. Sturdzát, ahányszor csak „grófné” feleségével együtt utazott, meglepték, és kifosztották, de a tettesre akadtak rá. Arra senki nem gondolt persze, hogy a tolvaj maga a szőke démon.

Börtön, Mária-Nosztra...

— Így indult meg egy nagystílusú kalandornő pályája. Ezután jöttek a mozgalmas esztendőök. Éjjeli kalandok világvárosi szállászo-

Eltörlik a vizumkényszert Magyarországon.

Külföldi állampolgár vizum nélkül utazhat az országba. — A határon kell egy pengőt fizetni. — Fontos újítás az idegenforgalomért.

Budapestről jelentik: A külügyminiszteriumban tegnap értekezletet tartottak a belügy és pénzügyminiszteriumok bevonásával. Az értekezleten elhatározták, hogy vizumkönnyítéseket léptetnek életbe. Az átutazási forgalomban eltörlik a vizumkényszert, továbbá bármilyen külföldi állampolgár vizum nélkül utazhat be az országba, csak a határon kell egy pengő díjat fizetnie. A magyarországi tartózkodásra érkezők Budapesten kapiják meg a magyar vizumot, amelyet oly

könnyű megszerezni, hogy akár a hotelportás elintézheti.

— Az újítások ügyében néhány héten belül a minisztertanács dönt. Hivatalos körök szerint a vizumköltség redukálásával a magyar idegenforgalom lényeges emelkedése várható. Magyarország ezzel a lépéssel megelőzte az utódállamokat amelyek nem voltak hajlandók kölcsönösség alapján megszüntetni a vizumkényszert.

Csendtüntetés a fegyverszünet tizedik évfordulóján.

November tizenegyedikén két percre világszerte me all minden munka és forgalom.

(Newyork, október 6.) A fegyverszünet megkötésének évfordulóját minden évben megünneplik világszerte, az idén, a fegyverszünet megkötésének tizedik évfordulóján azonban különösen impozánsnak ígérkezik ez a béketüntetés. A newyorki Megemlékezés Ligája november 11-én, a fegyverszünet aláírásának évfordulóján, nagyszabású, az egész világra kiterjedő csend-tüntetést rendez. Ebből a célból a liga felhívást küldött az északi szélesség 30. és 45. foka között elterülő országok kormányaihoz, hogy ezen a napon a lehetőség szerint, két percre szüntessenek be mindennemű forgalmat és ipari tevékenységet. A béketüntetés programját úgy dolgozták ki, hogy a fegyverszünet napjának mindegyik órájában

másutt, tehát huszonnégyszer két-két perces áhítatos csenddel ünnepeljék meg a világháboru befejezését.

Ilyen felszólításokat intézett a newyorki liga a világ minden részében levő kulturális, politikai és társadalmi testületekhez, illetve intézményekhez is és bizonyos, hogy a felszólítás mindenütt visszhangra fog találni és ez is egy lépéssel közelebb fogja hozni a világbéke megvalósításának a lehetőségét.

A tüntető csend a fegyverszünet napján tizenegy órakor (greenwichi idő szerint) kezdődik Európában és tovább fog terjedni az Atlanti Óceán szigetein és hajóin egész Newyorkig öt órán keresztül. Az amerikai kontinensen huszonnegy órán keresztül vonul végig a csendhullám, amely aztán tovább halad végig a Csendes Óceánon egész Japánig és Kínáig. Így huszonnegy óra leforgása alatt csendáramlat fog végigvonulni a földön.

A béketüntetést rendező Megemlékezés Ligája teljesen politikamentes, pártonkívüli egyesület és egyesíti kebelében a legkülföldi világnézeteket és hitvallásokat abban a törekvésben, hogy a béke művét előmozdítsa.

Az Igmándi

természetes keserűvíz
gyomor- és béltisztító
hatása páratlan.

Kapható mindenütt kis és nagy üvegben. Az Igmándit ne tévessze össze másfajta keserűvízzel!

Megkezdődött a választási harc az aradi ipartestületben.

Vasárnap valószínűleg elhalasztják a tisztújító közgyűlést, mely a jövő héten fog lezajlani. — Steigerwald volt elnök felhívása. — Az egyik párt elnökjelöltje Olariu Justin. — A Reinhart-csoport még nem nyilatkozott.

(Arad, október 6.) Holnap, vasárnap délelőtt 10 órakor tartja meg az aradi ipartestület közgyűlését a városháza nagytermében. Ez a közgyűlés azonban előreláthatóan csak formai lesz és a tényleges közgyűlést csak a jövő héten, október 14-én tartják meg. A holnapi közgyűlésen ugyanis, az alapszabályok értelmében, mintegy 600 tagnak kellene megjelenie, hogy az határozatképes legyen. Mivel csaknem kizártnak tekinthető, hogy a tagok határozatképes számban összejöjjenek, a közgyűlést, mint az a múltban is történt, el fogják halasztani és egy hét múlva tartják meg, ekkor azonban már tekintet nélkül a megjelent tagok számára.

Ezen a közgyűlésen kerül sor az elnökök, a tisztikar és az előjáróság megválasztására. Steigerwald Alajos, aki az aradi ipartestületnek 24 éven át volt elnöke, mint ismeretes a testületben felmerült viszályok miatt nemrégiben lemondott tisztségéről és így a két pártra szakadt aradi iparostársadalom most erősen készül az elnökválasztásra. Különös érdekessége a dolognak az, hogy Steigerwalddal alighanem az utolsó magyar elnök távozott az aradi ipartestület éléről. A választási agitáció megkezdését jelenti az a körkép, amit Steigerwald Alajos a volt elnök intézett az aradi iparosokhoz a mai nap folyamán. Ez a következőképp hangzik:

Iparos Testvéreim!

Most, amikor elértem életem egyik legnevezetesebb fordulópontjához, hogy megválok az ipartestületi elnökségtől, köszönetet mondok nektek azért az odaadó és szeretetteljes támogatásért, amelyben engem a hosszú és küzdelemteljes munkámban részesítettek.

Egy negyed évszázadon át vezettem Aradváros iparosságát, a legnagyobb egyet-

értésben és békességben. Ma is, amikor visszavonom a vezetői tisztségemről, arra kérék benneteket, hogy a békét és szeretetet tartsátok meg továbbra is, mint vezéreszmét.

Ezt úgy látom biztosítva, ha azokat, akik fáradságos munkámban mindenkor mellettem állottak, Olariu Justin urat elnöknek és Glück József urat társelnöknek és a hivatalos listán jelöltekéket választjátok meg. Szeretettel és béke veletek

Steigerwald Alajos.

Ez a felhívás, amit ma levelező-lapokra nyomtatottan terjesztettek az aradi iparosok között, egyben azt is elárulja, hogy az iparosság egyik tábora Olariu Justin eddigi társelnököt szeretné látni az elnöki székben, társelnökké pedig Glück József eddigi alelnököt akarja megválasztani. Steigerwald Alajos kijelentette munkatársunk előtt, hogy ő az elnöki szék betöltésére Olariu Justint tartja legalkalmasabbnak, társelnöknek pedig Glück Józsefet, mert szerinte ez a két ember, akikkel ő már évek óta dolgozott együtt, képes egyedül arra, hogy az ipartestületben biztosítsa a békét és a nyugalmas fejlődést.

Az iparosság másik pártja, amely Reinhart Gyula vezetése alatt áll, egyelőre még nem lépett a nyilvánosság elé és csendben készülődik a választásra. Ez a párt még nem készítette el listáját, mert szó lehet arról, hogy az iparosságnak ez a tábora is Olariu Justin és Glück József mellett foglal állást, amely esetben a választási harc csak az előjáróság tagjai köré fog leegyszerűsödni. Ebben az irányban különben jelenleg tárgyalások vannak folyamatban és azok eredményétől függ, hogy milyen álláspontra helyezkedik majd az aradi iparosság másik pártja a választásokkal kapcsolatban.

meg a vanaton, vagy akik magasabb osztályban utaznak, mint amelyre jegyük jogosítja I. osztályon 600 lej, II. osztályon 400 lej, III. osztályon 300 lej büntetést tartoznak fizetni a rendes jegy ellenértékén kívül. Nem engedik fel a vonatokra, vagy le fogják szállítani a vonatról az ittas állapotban levő utasokat valamint azokat, akik meg nem engedett módon viselkednének utitársaikkal szemben vagy nem respektálják a szabályzati előírásokat. Ezeknek az utasoknak nincs joguk sem jegyük árának, sem pedig a csomagjaik szállítási illetékének visszatérítését követelni. Ugyancsak nem engedik utazni azokat a személyeket, akik betegség, vagy egyéb okok folytán (nyilvánvaló piszkosság, rovarok) kellemetlenek volnának utitársaikra. Az ablakot csakis az illető fülkében levő összes utasok hozzájárulásával lehet menetközben kinyitni. Nézeteltérés esetén a vonatvezető dönt: Tilos a vagonok ablakain, vagy ajtóin bármilyen tárgyat kidobni, különösen állomásokon. Tilos menetközben a vonatra való fel- vagy leszállás, valamint a vagonajtó kinyitása. Elsőosztályu fülkében csak az összes utasok hozzájárulásával szabad dohányozni, a többi osztályokban szabad a dohányzás. Aki pedig nem respektálná ezeket a rendelkezéseket, akkor bizonyára — így képzeljük — jön a kalauz és leigazoltat. De vajjon nem-e fog visszaélni ezzel a jogával a kalauz, akinek most már jogában áll bárkinek a személyazonosságát kiírtatni, akár cselekedett valamilyen az illető, akár pedig antipatikus lenne a kalauznak? Majd a jövő felel erre.

Iskolai füzetek, írószerek
Sándor Ferencnél, a megyeháza szemben.

Irodalom és művészet

* Zavartalan volt a „Danton halála” premierje. Budapestről jelentik: Nagy izgalom előzte meg a „Danton halála”, Georg Büchner világhírű szindarabjának budapesti premierjét, amelyet — mint megirtuk betiltották, majd változtatásokkal engedélyezték. A hatóságok attól tartottak, hogy az előadást tüntetések fogják megzavarni, ennek dacára a premier simán, minden incidens nélkül folyt le.

* Az aradi színházi iroda hírel. Végleges dátum: az aradi téli színház szombaton, október 13-ikán, este fél 9 órakor nyitja meg ismét kapuit, tehát alig hat nap és újból felhangzik Thália hajlékában a magyar szó. A színház környékén már lázas izgalommal készülődnek a szezonnyitásra és hétfőn az egész társulat már egybesereglik s a gondos próbák megkezdődnek. Szezonnyitó darabul Szendrey Mihály színigazgató Annie Nichols nagyszerű amerikai vígjátékát: az Ábris rózsáját választotta, amelyet — nem méltatlanul —, mint a legutóbbi idők legnagyobb sikerű, világot belárt vígjátékát ismerik mindenütt. Kivételes vigyázattal készíti elő a színház igazgatósága az Ábris rózsáját s ebben mindjárt két új tag is bemutatkozik. Gaál Piri, naiva és Horváth László, vígjátéki bonviván. Kivülük id. Szendrey Mihály igazgató, Győző Alfréd, L. Kiss Mariska, Jávor Alfréd Földes Mihály, Kallós József a főszereplők. Szombat este A) bérletben, vasárnap délután 5 órakor rendes helyárrakkal, bérletszünetben, vasárnap este fél 9 órakor B) bérletben, hétfőn este C) bérletben megy egymásután négyszer az Ábris rózsája, amelyet nyomon követ Viola Margit és Balázs István, az új primadonna és bonvivan bemutatkozása, majd pedig a Régi nyár szerepel a műsoron Karácsonyi lível, elsőrangú premier-szereposztásban. Jegyek és bérletek naponta 10—1-ig és 4—7-ig a téli színház pénztárában.

TELEFON 70. ERZSEKET SLAGERMOZGO TELEFON 70.
Ma d. e. fél 12 órakor szenzációs matiné
Corinne Griffith-el: „Postáskisasszony.”
 MA, d. u. 3, 5, 6, 8 és 10 órakor:
Harold Lloyd-slágerpremier
„NE IZGASD MAGAD.”
 Jón! Bettauer Hugó világhírű erotikus regénye: „Elszabadult erkölcsök.” Vivian Gibson, Mary Kid. B. regi Oszkárrel. Csak felnőtteknek.

Csak személyazonossági igazolvánnyal lehet utazni az államvasutakon.

A kalauznak jogában áll bárkit leigazoltatni. — Ittas emberek nem utazhatnak a GFR-en. — Csak kollektív elhatározásra lehet majd dohányozni, ablakot kinyitni és — udvarolni.

(Az Aradi Közlöny bucaresti tudósítójának fávírata.) A vasuton utazó közönség holnaptól kezdve bizonyára nagy meglepetéssel fogja konstatálni, hogy a CFR. kupékban való utazáshoz nemcsak menetjegy, hanem személyazonossági igazolvány is szükséges. Történik pedig mindez azért, mert az államvasutak vezérigazgatósága szigorúan elhatározta, hogy az utasokat lehetőleg rendre és a rendbehozott kocsik tisztaságának respektálására szorítja. Hogy a személyazonossági igazolvány milyen vonatkozásban van a rendbehozott kocsik tisztaságával, azt így laikus emével nem tudjuk elképzelni, de a felől nem is világosít fel a vonatkozó szabályrendelet sem, amely egyszerűen rendelkezik és nem indokol.

Az új szabályrendelet kimondja, hogy az utasnak, ha vonatra száll, a jegyén, avagy vasuti igazolványán kívül még személyazonossági igazolvánnyal is kell rendelkeznie. Gyermek, négy éves korig bezárólag és ha kíséreléssel vannak, jegy nélkül utazhatnak, ha nem foglalnak el külön helyet. Négy évnél idősebb gyermekek tíz éves korig bezárólag, valamint azok a gyermekek, akik külön helyet foglalnak el, féláru jegyet tartoznak váltani. Azok az utasok, akiket jegy nélkül találnak

GYERMEKKOCSIK
 Jegolosobban. Javitások, fedélkészítés, gumizás, nickelés, lakozás stb. **Gyermekkozszüzem** Bul. Regale Ferdinand No. 38.

Palkány, egéirtő, mezo: egéirtő, **„RATINOL”**.
 Bioter határu irtószor, gyökeresen irt. Maa állatra és emberre ártalmatlan. Napl. Arban állandó friss állapotban, utárvétele szállítja.
 Ratinol Laboratorium Vezérköpviselésege Arad, Str. Grig. Alexandreou 47

Megkezdődött a munkásság felvonulása Bécsujhelyre.

Forradalom, vagy egyszerű tüntetés. — Elképzelhetetlen, hogy incidens nélkül történjen meg a demonstráció. — Buitogatnak a kommunisták. — Több letartóztatás történt. — Megtörténtek az első összeütközések. — Angol vélemény a bécsujhelyi eseményekről. — A katonaság megszállta a középületeket. — Megerősítették a magyar határt.

(Az Aradi Közlöny bécsitudo-sítójának távirata.) A holnapi bécsujhelyi felvonulások ügyében nemhogy nyugvópontra jutott volna a válságos helyzet, ellenkezőleg, nagyon alapos az aggodalom, hogy az összecsapás elkerülhetetlen lesz a munkástömegek és a Heimwehr között. Elképzelhetetlennek látszik az összeütközés már csak azért is, mert hiszen 18 különvonat szállítja holnap a százezernél több felfegyverzett embert Bécsujhelyre. A Heimwehr minden tagja fegyvert visel és ezek az alakulatok katonailag vannak kiképezve. A szociálisták ugyanilyen alakulatokban vonulnak be Bécsujhelyre. Az egyik fél reggel 9 órakor tartozik felvonulni és már délben déli tizenkét órakor köteles kiüríteni a város főterét és eltávozni Bécsujhelyről, hogy egy fél órával később az ellentüntetők csoportjai vonuljanak fel.

Elképzelhetetlen, hogy a vasutnál össze ne találkozzék a két tábor és hogy ez a találkozás minden incidens nélkül folyjon le.

Az Arbeiter Zeitung a holnapi felvonulás kérdésében létrejött megegyezéssel kapcsolatban kiáltványt közöl az osztrák munkásokhoz és alkalmazottakhoz, amely teljes egészében így hangzik:

— A munkásság cselekvő erejének sikerült elérnie, hogy a jobboldali szervezetek felvonulása, amelyet eredetileg Bécs elleni felvonulásnak terveztek, egyszerű propagandánappá törpül.

A wienerwaldi kerület munkásai és alkalmazottai, vasárnap azonban el vannak tökéve minden esetleges fascista puccs meghúzására.

Az elmúlt hetek tárgyalásai bebizonyították, hogy a kormány teljesen a puccsisták befolyása alatt áll. Nem azért megyünk Bécsujhelyre, hogy csatát vívjunk, hanem hogy megmutassuk, milyen hatalmas az a tömeg, amely szembezáll a fascisták alsóausztriai és stájer bérencével. A szocialista tömegek nemcsak számban, de fegyelemben is túlszárnyalják az ellentáboron. Mi csak tömegeinkkel tüntetünk. Az összeütközéseket minden körülmények között el kell kerülni és mindent meg kell tenni, hogy a munkásnap impozánsan és békésen folyjon le. A köztársasági védőszövetség a rémhírtérjesztők ellen könyörtelen szigorral fog eljárni s meg fogja akadályozni, hogy a rémhírek nyugtalanságot, vagy pánikot keltsenek. Október hetediké a proletárerő ünnepnapja lesz.

Az esti jelentések arról számolnak be, hogy Bécsujhelyen minden eshetőségre elkészültek és ezért a közkórházakat háromszáz szükségágygal látták el és huszónhét mentőkocsit helyeznek üzembe, ezenkívül egész sereg bécsi orvost küldenek ki. A hatóságok megállapították,

hogy a kommunisták titokban bujtogat-

nak. Badenben kilenc kommunista agitátort tartóztattak le, akiket Wienerneustadtba szállítottak.

A bécsi kommunista negyedben pedig a rendőrség sorozatos házkutatásokat tart. A házkutatásokra az adott okot, hogy az Ottakring kerületben a munkanélküliek gyűlést tartottak, amelyen október 7-ikéről tárgyaltak.

Steidle szövetségi tanácsos, a Heimwehr országos vezetője kijelentette, hogy a bécsujhelyi felvonulás után, október 14-ikén, Linzben, 21-ikén Bismarhofenben, november hó 12-én pedig Innsbruckban tartanak propaganda-tüntetést. A bécsujhelyi felvonuláson — kijelentése szerint — 18—19.000 ember vesz részt.

A késő esti jelentések szerint az összes óvintézkedések Bécsujhelyen megtörténtek. A katonaság megszállva tartja a középületeket. A várost fellobogózták. A munkásházakra vörös lobogókat helyeztek, főleg azon az utcán, ahol a nemzeti csapatok elvonulnak, ami provokálásnak háf. A soproni jelentések szerint több összeütközés történt már. A burgerlandi falvakat a nacionalista és kommunista agitátorok özönlötték el. A magyar határszélét megerősítették.

A Schutzbund szocialista osztagainak felvonulása megkezdődött tegnap délután. Ezerötszázan vonultak fel acélsisakkal, ásóval és csákánnyal, csukaszürke ruhában. Hat ezer főnyi katonaság szállotta meg a várost. A nacionalisták hír szerint huszezer hadviselt, fe-

Szántó Gizi koncertezik szülővárosában Aradon

A világ egyetlen kétszongorás együttese hatalmas sikereket aratott Amerika és Európa metropolisáiban. — Amerikai lapok egy aradi urileányt dicsőítenek. — Nagy érdeklődés a Szántó-Wells aradi koncertje iránt.

(Arad, október 6.) Hét évvel ezelőtt Amerikába költözött Szántó Gizi aradi urileány, akit Aradon akkor már, mint zenészt nagyra értékelték. Amikor Aradon előadták Szántó Gizi és Balla Böske daljátékát, a kritika egyhangulag megállapította, hogy Szántó Gizire még magasra ívelő karrier vár. Azóta hét amerikai esztendő áll mögötte. Telve tanulással, munkával, sikerekkel. A... a amely hideg, business-szemléből kiindulva mereven elzárkózik a „bevándorlók” elől, Szántó Gizi nagyjértékű művészetétől elragadtatva, lelkesedéssel ölelte magához a fiatal művésznőt, akit — nem törődve itteni indulásával — teljesen a magáénak követel.

A hangversenypódiumról, filharmonikus és önálló estélyek után már egész Amerika ismerte Szántó Gizi nevét, amikor magasra ívelő karrierjét összekötötte Amerika másik legjobban becsült és legnagyobbra értékelt művésznőjének, June Wells-nek pályájával.

Ketten, most már mint Szántó-Wells-együttes aratták a legforróbb sikereket. Szántó Gizi az amerikai eredmények után Európa meghódítására indult. Budapest, Bécs, Páris és London a határlomái annak az utnak, amelybe a szerencsés véletlen folytán Arad is bekapcsolódik.

A Szántó-Wells amerikai működéséről, sikereiről álljon itt néhány szemelvény az amerikai legnagyobb lapok hasábjairól:

„Ami a hallgatóságot illette, akár órákig is játszhattak volna. A közönség egy álom vagy meseországban érezte magát. Amerikának kétségtelenül büszkesége a két művésznő, aki a kétszongorás koncertekkel helyettesíti a szimfóniák élvezetét. Amerika nagy művészeket ismer bennük a magáénak és büszkeséggel állapíthatjuk

gyelmezett embert vonultatnak fel, a szociálisták 60 ezret, de az utóbbiak nagyjából kis koruak. Londoni jelentések szerint ugy a jobb mint a baloldali alakulatok katonai alapon állanak és tulajdonképpen tiltott szervezetek.

Bármelyik alakulat egyetlen embere is átlépné a demarkációs vonalat, az betáthatalatlan következményekkel járna.

APOLLO

Premier!!
 MA, vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor.
 Sif:
Az asszony, aki ölt
PAUL WEGENER
 és Greta Moshelm sláger filmje és legjobb Neti Hiradó.

URANIA

Ma, vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor
RIN-TIN-TIN
 főszereplővel
London réme
 és elsőrendű kísérő műsor.

MA, vasárnap fél 12-kor szenzációs matiné:

APOLLO APOLLO

Ketten egy szekrényben.

Willy Fritsch-el.

URANIA URANIA

Vakációt a férjeknek.

Lillian Harvey és Harry Hatm.

ezenkívül amerikai burleszk képek.

KUBELIK
 a világhírű hegedűművész
 egyetlen estélye
október 14.
 Zongoránál Prof. Otto Hasa.
 Jegyek 40—200 Sándor Ferenc-nél.

LISZKA PÁL

első aradi villanylégpörkölője,
 Piata Catedralei No. 1.
 (volt Thököly-tér) sarkán.

A teljesen újonnan felszerelt

villanylégpörkölő.

megőrzi a kávé zamatját, ízét, ózondus levegővel való pörköléssel vitamin tartalmát fokozza és ez az ez szögére kit önösen oldható.

A LISZKA-féle kávékeverék

kilónkint: KÜNNLEPesség 320 lej, I-ső minőségű 280 lej, II-ik 240 lej, III-ik 200, 180 és 160 lejért. — — Allandóan frissen kapható

H I R E K.

Balkányinét kártalanítja a város

Házát lebontották és alkatrészeit a kertészeten használták fel.

(Arad, október 6.) Nagy érdeklődést keltett az Aradi Közlöny mai cikke, amelyben egyedül számolt be arról a fantasztikus panaszról, amelyet Balkányi Antal fényképész elvált felesége, Olariu István vezértitkár elé terjesztett. Az asszony előadta, hogy néhány évvel ezelőtt az ótemető mellett faházat épített magának, de kiüldözték onnan. Mire visszaérkezett, benyaggyott butorait elrabolták, a faházat pedig a város lebontatta.

Olariu István vezértitkár ma érdeklődött az ügy állása iránt. Bizonyosat ma még senki sem tudott mondani, mert a régi aktából kell kikeresni, mi történt tulajdonképpen az emített házzal. Dálya Vazul gazdasági tanácsos elmondotta, hogy értesülése szerint néhány évvel ezelőtt fényképész fennállott az ótemető mellett egy faház. A ház tulajdonosa városi területre építkezett, a város engedélye nélkül. A tulajdonos ismeretlen volt és csak annyit tudtak az ügyről, hogy elhagyta lakását, amelyet kiraboltak, úgy, hogy a deszkaház üresen állott. A város később lebontatta a faházat és a kertészeten használta el az alkatrészeit. A gazdasági tanácsos kijelentette, hogy Balkányi Antal elvált feleségének kérvényt kell benyújtani a városhoz, kérve, hogy kártalanítsák az elszállított deszkákért és akkor foglalkozhat hivatalosan a város a panasszal.

— **Dimitriu miniszter Aradon.** Az Aradi Közlöny számolt be egyedül arról, hogy Dimitriu közlekedési miniszter, Teodorescu vezérigazgató kíséretében Aradra érkezik. Ma távirat érkezett az aradi vasúti üzletvezetőséghez, amely közölte, hogy a miniszter és kísérete holnap hajnalban érkezik meg Aradra, ahol az állomáson Lazar Agoston dr. alispán vezetésével az aradi hatóságok képviselői fogadják. A miniszter az aradi vasutasok egyesületének zászlószórási ünnepségére jön Aradra.

— **Macdonald európai körúton.** Londonból jelentik: Macdonald volt miniszterelnök, az angliai munkások vezére, háromhetes európai körútra indul. Vasárnap este Bécsben fog tárgyalni az ottani vezetőpolitikussal, innen pedig Prágába és Berlinbe megy. A német fővárosban a birodalmi gyűlés képviselőinek tart beszédet. A volt miniszterelnök október 24-én tér ismét vissza Londonba.

— **Stockholmban megnyílt a magyar kiállítás.** Stockholmból jelentik: Tegnap délelőtt ünnepélyes keretek között megnyitották a magyar kiállítást. Jenő svéd herceg, aki ismert művészbarát, díszbédet adott a magyar művészek fizetésére és átvette tőlük a magyar művészeti Signum Laudist, amelyet mellé tüzött. A kiállítás alkalmából számos svéd kitüntetést osztottak ki a megjelent magyarok között.

— **Nem halasztják el a parlament megnyitását.** Bucurestiből jelentik: Kormánykörökben erősen cáfolják azokat a szállingózó híreket, mintha a parlament ülésének megnyitására elhalasztásról még csak szó is esett volna. A parlament megnyitása az alkotmányelőkészítési időben, tehát október 15-ikén meg lesz.

— **A szászok külföld elé viszik sérelmeiket.** Bucurestiből jelentik: A „Lupta” mai számában nyilatkozatot közöl Brandsch Rudolftól, a romániai szászok vezérétől. A szász vezér kifejti, hogy annyi be nem tartott ígéret után, immár utolszor fordulnak sérelmeik orvoslásáért a kormányhoz. Amennyiben a helyzet ezután sem változna, a szászok a békeszerződés és a fennálló nemzetközi adottságok alapján a külföldi közvélemény elé viszik sérelmeiket.

**Már mindenki tudja:
hogy a legolcsóbb és legjobb
női kabátokat**

csak MENCER-nél lehet vásárolni Aradon, a legeggett Széchenyi malom mellett (Boros Béni-tér 40.)

Nyilvántartják Aradon a rossz fizetőket

Előkészületek a részletfizetle. — A budapesti szabómesterek érdekes akciója,

(Arad, október 6.) Az Aradi Kereskedelmi Testület e napokban felszínre vetette a részletfizetés kérdését. Ez a nagyjelentőségű probléma már régen foglalkoztatja közgazdasági körünket és különösen az okoz nagy gondot, hogy miképpen lehetne az elfajult részletfizetést egészségesebbé tenni és milyen eszközök lennének alkalmasak arra, hogy a tisztességes iparosok és kereskedők a notórius becsapók ellen védekezzenek. Magyarországon egészségesebb akció is indult meg ez ügyben s a kézműves iparosok között a Szabómesterek Országos Szövetsége volt az első, amely a védekezés gondolatát felvetette a rossz fizetők nyilvántartására. A magyar szabómesterek logikusan fejtik ki és igazolják ezt az érdekes lépésüket, mert a kihitelezés rendkívül mértékben elfajult, ezzel szemben a fizetési képesség ugyanilyen mértékben csökkent s rossz néven vehető a tértől az iparostól, aki a munkájából él, hogy ügyel arra, hogy kinek és milyen feltételek mellett hitelez? Itt az egyéni érdek mellett valóságos közérdek is kötelezővé teszi minden becsületes iparosnak, hogy áruját, munkáját úgy hitelezze ki, hogy az érte járó ellenértéket meg is kapja, mert csak így van módjában az iparosnak is kötelezettségeinek pontosan eleget tenni.

Igy támasztják alá a szabóiparosok az országossá szélesedett akciójukat, hisz a szabóiparosnak áruját meg kell fizetni, mert ha egyszer nem fizet pontosan, másodszer már nem kap hitelt, köztartozásait ki kell egyenlíteni, mert ha ezt nem teszi, előrvezik vánkó-

— **Sasu volt miniszter lesz Argetolanu utódja.** Bucurestiből jelentik: Politikai körökben igen élénken kommentálják Constantin Ciheorghescunak, Bratianu bizalmasának a constantai pártkörben mondott beszédét. A képviselő méltatta Argetoianu minisztert s bejelentette, hogy Argetoianu megmarad a külügyek élén s utódja Sasu volt miniszter lesz.

— **Oktober hatodika Budapesten.** Budapestről jelentik: Október hatodika alkalmával megtartották Budapesten a hagyományos gyászmiséket és felvonulásokat. Ezzel kapcsolatosan a ma reggeli lapok azt a hírt hozták, hogy a függetlenségi párt, amely minden évben a Ferencrendiek templomában szokta a gyászünnepélyt tartani, ez évben a Dohány-uccai zsidó templomban rendez, mert a Ferencrendiek óriási anyagi feltételeket szabtak. A hír azonban nem bizonyult valósnak. A függetlenségiek csupán arra kérték meg a zsidó hitközséget, hogy istentisztelet közben emlékezzenek meg az aradi vértanúkról, ami meg is történt. A gyászünnepélyt pedig a Ferencrendiek templomában tartották meg.

— **Magyarok a prágai népművészeti világkongresszuson.** Budapestről jelentik: Ma reggel elutazott gróf Zichy István és Bartók Béla vezetésével a magyar delegáció, amely Magyarországot képviseli a holnap megnyíló prágai népművészeti világkongresszuson. A kongresszust a Népszövetség rendezte.

Jegyezze meg, hogy Aspirin-tablettát csak az eredeti Bayer-féle csomagolásban (6 vagy 20 tablettá) vásároljon. Így valódi tablettákat kap.

— **Bucurestiben tanulmányozzák a fényreklám ügyét.** Az Aradi Közlöny számolt be egyedül annak idején arról, hogy a város saját rezsiben akarja megvalósítani a fényreklámot. A terv most a megvalósulás felé halad, amennyiben Dunca Károly városi főszámvéző hétfőn Bucurestibe utazik, ahol tanulmányozza a fényreklám kérdését, érintkezésbe lép a bucaresti-i vállalkozóval és annak felvilágosítása után teszi meg a konkrét javaslatát a fényreklámok Aradon való bevezetése tekintetében.

Weinberger cipőüzletében

hatóságilag engedélyezett végeladás. Raktáron levő összes áruk, valamint „FILT”-cipők is rendkívül mélyen leszállított árban kerülnek eladásra.

sát. A könnyelmű kihitelezés volt az okozója a két év előtti rettenetes viszonyoknak, amikor napról-napra csukták be fizeteiket iparosok és kereskedők száza. A Magyar Szabómesterek Országos Szövetsége hónapok óta már intézményesen vezeti is a rossz fizetők nyilvántartását, amelyet megkapnak a szövetség tagjai, hogy minden új vevőt, mielőtt részére ruhát csinálnak meginformáljanak a szövetségnél. Ez az egyetlen eszköz, amellyel a szabómesterek védekezni tudnak az ingyen ruházódóktól, a notórius nemfizetőktől. És így a szabók lassankint kivitték azt Magyarországon, hogy ma már ki van zárva annak a lehetősége, hogy akár egy fővárosi, akár egy vidéki szabómestert bármilyen trükkkel is be tudjanak csapni, mert a nyilvántartás segítségével minden szabómester meggyőződhet arról, hogy kinek nem lehet ruhát csinálni.

Tavaly és tavalyelőtt az aradi szabóiparosok körében is mozgalom indult meg a rossz fizetők nyilvántartására. Heteken át folytak a tárgyalások, megbeszélések, azonban a vidéki viszonylatok miatt oda jutottak a szabóiparosok, hogy Aradon ugyyszólván lehetetlen volt keresztülvinni a fekete lista bevezetését, mert egyetlen szabó sem mutatkozott hajlandónak arra, hogy a nemfizető kundschaftjait a kartársai elé vigye. Értesülésünk szerint az aradi kereskedők tanulmányozzák a budapesti helyzetet és előkészületeket tesznek a részletfizetés megindítására.

— **Oktober 11-én tárgyalják az aradi adólefoglalások felebbezését.** Az országsszerte nagy feltűnést keltett aradi adólefoglalások ügyében, — mint ismeretes — Nicoleanu Amiclar pénzügyigazgató felebbezést nyújtott be az aradi járásbíróhoz, amelyben a dr. Miclosi Emil által eszközöltetett adólefoglalások feloldását kéri. Kovács Mihály járásbíró a felebbezés ügyében október 11-ikére tűzött ki tárgyalást, amelynek kimenetele elő általában érthető érdeklődéssel tekintenek és kíváncsian várják, hogy a bíróság milyen álláspontot foglal el az eddig példátlanul álló adólefoglalások ügyében.

— **Eljegyzés.** Trunner Aladár (Budapest) f. hó 6-án eljegyezte Tóth Margit urleányt, Tóth Károly „Astra”-gyári művezető bájos leányát. Minden külön értesítés helyett.

— **Jac Jenő lett az aradi gépiüzemek kereskedelmi igazgatója.** Aradváros interim bizottsága végre rendezte a függőben lévő gépiüzemigazgatói állás kérdését. Egyhangúlag úgy határozott a bizottság, hogy a gépiüzemek kereskedelmi, valamint ügyvezető igazgatói állását Jac Jenővel tölti be, aki eddig is nagy szakértelemmel vezette a gépiüzemeket. Jac Jenő nagyon jól ismeri Aradváros közönsége, még abból az időből, amikor mint polgármesteri titkár állott a legnagyobb előzékenységgel mindenki szolgálatára. Jac Jenő, aki tíz esztendeje szolgálja a várost, képzett és egyetemet végzett ember, akiben értékes és lelkiismeretes munkaerőt nyert az aradi gépiüzem. A megérdemelt előléptetés hírére mindenki a legnagyobb örömmel és megelégedéssel fogadta.

— **Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesoványodás, sápadtság, mirigybetegségek, bőrküritések, kelések, furunkulusok eseteinél a természetes „Ferenc József” keserűvíz szabályozza a belek annyira fontos működését.** Az orvosi tudomány számos vezérférfia meggyőződött arról, hogy a valódi Ferenc József víz hatása mindig kitűnően beválik. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— **Borzalmas autóbusszerencsétlenség két halottal.** A csehországi Michalovec mellett. Tegnap délután Krasnovec község mellett egy utasokkal zsúfolt autóbussz a vonatátjárónál belefutott egy tehervonatba, amely hatszáz méternyire magával sodorta az autóbusszt. Az utasok közül heten meghaltak, tízenegyen súlyosan megsérültek.

— Zsebtolvajlás az aradi ócskapiacra. Vidigan György nagyratosi lakos ma feljelentést tett az aradi államrendőrségen, hogy az ócska-piaci zsebtolvajlásoktól tart, amelyben iratán kívül ötszáz lej készpénz volt. A zsebtolvajlások elűzésére a rendőrség megindította a nyomozást.

Paul Wegener

— Az „Arader Zeitung” új munkatársa. Hell Károly becskeréki, majd temesvári hírlapíró, akinek Germanicus jelzésű cikkei a német olvasókörökben előtérbe kerültek október elsejével az Arader Zeitung szerkesztőségének tagjai sorába lépett be.

legújabb szenzációs filmje

— Francia repülőgépek — ócska masinák. Párisból jelentik: A párisi cseh és jugoszláv követségek felhívták az illetékesek figyelmét arra, hogy a francia repülésügy nem felel meg a kívánalmaknak és ezért nem újíthatják meg országuk területén a francia repülővállalatok koncesszióit, miután nem bízhatják ócska masinákra polgáraik életét.

ma az Apollóban

— Az aradi jegyzőiskola felvételi vizsgájának eredménye. Az aradi jegyzőiskolánál most folynak a felvételi vizsgálatok. Ma befejezést nyertek az írásbeli vizsgálatok, amelyeknek folyamán a 62 jelentkezőből 11-et visszavetettek. A szóbeli vizsgálatok eredményét ma este hirdették ki, amely szerint harmincegyen mentek át a jelentkezők közül.

Pálkamérbő (fokoló 0—66-ig) hitelesített kizsámitási táblázati könyvvel kapható Gáspár műszerésznél Arad. Telefon 315.

— Balla Frigyes festőiskoláján a tanítás ismét megkezdődött. Jelentkezés kedden, csütörtökön és szombaton d. e. 8—12, d. u. 2—4-ig, minden este 7—8-ig és vasárnap délután, Str. Eminescu 6. sz. H. lépcső, II. em.

— Meghívó. Az Aradi Kereskedelmi Testület vasárnap, október 7-én d. e. fél-11 órakor a kereskedelmi kamara helyiségében rendezesített havi taggyűléseinek/elsejét tartja meg, amelyre az elnökség a tagok teljes száma megjelenését kéri. Napirenden van: a községi taxák, a város költségvetése és a kereskedők; akció egy új várméltó terv ellen; a detálevők részéről alakítandó biztosított részletadási csoportok alakítására beérkezett indítvány; egy hat előadóval tervezett előadási ciklus terve, stb.

— Felhívás! Az Aradi Gyári Alkalmazottak Temetkezési Egyesülete kéri a B csoport tagjait, hogy f. hó 8-ától november 15-ig tagsági könyvecskéikkel jelenjenek meg hivatalos helyiségünkben ellenőrzés végett. Figyelmeztetjük tagjainkat, amennyiben felhívásunknak nem tesznek eleget, elhalálozás esetén a segély kifizetését megtagadjuk. — Egyesületünk tudatja az érdeklődőkkel, hogy az alakulóban levő új temetkezési csoport nemsokára véglegesen megalakul. Tekintettel arra, hogy jelenleg kórházban van, és orvosi vizsgálat nélkül lehet beiratkozni, ajánlatos minél hamarabb jelentkezni pénzbeszédőnkkel, vagy a hivatalos helyiségünkben. Hivatalos órák minden nap d. u. 5—7-ig Str. Consistoriului No. 20. szám. (Batthyány-u. 20.)

— Férfikonferenciák a Minorita Kulturházban. Feszült érdeklődés mellett kezdte meg Mayer Ker. János előadássorozatát a művelt férfi közönség számára az elmúlt hétfőn. A tudós előadó második konferenciáját hétfőn este 7 órakor tartja meg, melyre minden érdeklődőt meghív a Kulturház igazgatósága.

— Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület október 2-ikán tartott választmányi ülése tudomásul vette s jóváhagyta a H. temetkezési csoportnak folyó hó 15-én való megalakulását, úgy, hogy a 16-án elhalálozottak után már folyósítja a segélyt az igazgatóság. A további intézkedésig még mindig vétetnek fel tagok orvosi vizsgálat nélkül.

— Halmos Gyula fogász berlini tanulmányutjáról visszatért és ismét rendel.

Kifosztottak két nagy aradi fűszerüzletet.

Fejér Gyula üzletébe éjjel hatoltak be a betörők, míg a Schaffent-cég kézipénztárát fényes nappal rabolták el. — Ugyanazzal a módszerrel dolgoztak a vakmerő rablók mindkét betörésnél.

(Arad, október 6.) A megdöbbentő mértékben megismétlődő bűntettek száma ismét két vakmerően elkövetett betöréssel szaporodott Aradon. Két, a város legforgalmasabb helyén lévő fűszer és gyarmatáru nagykereskedésbe hatoltak be a betörők és mind a két helyen kirabolták a pénzszekrényt. Az egyiket az éjszaka követték el a Str. Bratianu (Weitzer-ucca) sarkán lévő Fejér Gyula-féle nagykereskedésben, a másikat a déli órákban a Strada Metianu (Forray-uccán) a Schaffent Jenő-cégnél.

A betörők a nyomozás eddigi megállapításai szerint este kapuzárás előtt hatoltak be abba a házba, ahol a Fejér Gyula-cég van. Ott megvárták amíg minden elcsendesedik és hozzáfogtak tervük végrehajtásához.

Az üzlet mögött lévő raktár dróthálóval és vasrácsokkal védett ablaka az udvarra nyílik. Ezen az ablakon hatoltak be a tettesek. A drótháló, valószínűleg ollóval elvágták és a vasrudak között bemásztak a helyiségbe. A tettesek, vagy gyermekek, vagy nagyon sovány emberek lehettek, mert a vasrudak között olyan szűk a hely, hogy csak gyenge testalkatú ember férhetett be rajta.

A raktár üzletbe nyíló ajtaját felfeszítették és egyenesen az irodába mentek, ahol a páncélszekrény áll. A páncélszekrény mellett van az irattár-szekrény és ennek egyik fiókjában tartották a pénzszekrény kulcsát. A betörők tökéletesen ismerték a körülményeket, mert kivették a páncélszekrény kulcsát és könnyen hozzáférhettek a pénzhez. A Wertheim-kasszában tízennyeg ezer lej volt. Ezt az összeget magukhoz vették és gyertyával kezükben az üzletben levő kézipénztárhoz mentek. Kihúzták a fiókot, de a benne lévő kilencszáz lejt nem bántották. A gyertya nyomai mindenütt láthatók az üzletben és a raktárban. Bizonyára megzavarhatta valaki őket, mert nemcsak a kézipénztár tartalmát hagyták ott, hanem semmiféle árut nem vittek el. Távozásuk előtt visszazárták a páncélszekrény ajtaját. A betörést ma délelőtt vették észre, amikor keresték a kasszában elhelyezett tízennyeg ezer lejt. Fejér Gyula azonnal jelentést tett a rendőrségen, ahonnan Miloš komisszárral az éln, rendőrbizottság ment ki a helyszínre.

Azt kétségtelenül megállapította a nyomozás,

— Visszatér a Fekete Bárány fénykora. Fleiszsig Árpád neve jólismert az aradiak előtt. Néhány évvel ezelőtt ő volt az aradi Fekete Bárány vendéglő tulajdonosa és azután a kilenc év alatt, míg a vendéglő a kezelése alatt állott, a Fekete Bárány volt az aradi közönség legkedvesebb szórakozó helye. Néhány évvel ezelőtt azonban a dekonjunktúra tönkretette és Fleiszsig Árpád Timisoarára ment. Onnan ismét visszajött Aradra, ahol az Armbruster-féle vendéglőt vette bérbe. Vezetése alatt fellendült az üzlet és most a vendéglős elhatározta, hogy visszatér a régi helyére és átveszi újból a Fekete Bárányt. Október 15-én lesz az ünnepélyes megnyitó és ezzel a dátummal kezdődik meg a régi aradi vendéglő újabb fénykora. Fleiszsig szakavatott vezetése mellett a Fekete Bárány visszatér arra a nivóra, amelyen évekként ezelőtt állott és újból kedvenc találkozóhelye lesz Arad polgárságának.

— Menetrend-változás az Arad-Hegyaljai vasuton. Az Arad-Hegyaljai villamos vasút téli menetrendje folyó hó 15-én lép életbe és vonatjai ezen időponttól kezdődőleg következőképp fognak közlekedni: Aradról 5 óra 15 perc, 8 óra, 11 óra 3 perc, 14 óra 30 perc és 17 ó. 45 perckor. Pancotáról 5 óra 10 perc, 7 óra 56 perc, 11 óra 23 perc, 14 óra 23 perc és 17 óra 40 perckor. Radnáról 5 óra 26 perckor, 8 óra 15 perckor, 11 óra 40 perckor, 14 óra 40 perckor és 18 órakor.

zás, hogy a tettet olyan emberek követték el, akik feltétlenül ismerték a helyzetet. A körülményekkel bevezetett nyomozás három embert gyanúsít a betörés elkövetésével és ma délután mindhármójukat előállították a rendőrségre. A gyanúsítottak azonban tagadják, hogy részük volna a betörésben. A nyomozás a legnagyobb eréllyel folyik tovább.

Alig csillapodtak le a rendőrségen a Fejér Gyula-cégnél elkövetett betörés izgalmait, amikor a kora délutáni órákban megérkezett a jelentés a második kerületi rendőrséghez, hogy betörték a Schaffent Jenő-céghez és a pénztárból közel tízenöttez lej készpénzt vittek el. Ez a betörés annál is inkább megdöbbentő, mert mint ismeretes a Forray-ucca a város egyik legforgalmasabb uccája, ahol különösen a pénteki és szombati napon percenként százan és százan fordulnak meg. A Schaffent-cégnek öt nagy kirakata nyílik a Str. Baritiu (Rákóczi-uccára) és kettő a Str. Metianu (Forray-uccára), ezek a kirakatok nappal állandóan nyitva vannak és a déli szünet alatt csupán a főbejáratra húzzák le a fedőnyit. A betörők, szinte hajszálnyi pontossággal ugyanazt a módszert követték, mint a Fejér Gyula-cégnél. Meghúzódtak az udvaron lévő sötét pincelejárathoz, megvárták a déli zárórát és betörték a pinceajtót.

Egy folyosóra jutottak, ahonnan feljárt vezet a Schaffent-cég irodahelyiségébe. A pincefeljárati erős faajtóval van elzárva, de egy egész keskeny kis ablak is van rajta, amely az irodába néz. A betörők betörték ezt az ablakot és azon keresztül hatoltak be az irodába, majd az üzletbe. Ott kihúzták a kézipénztár két fiókját, letették a padlóra és azok egész tartalmát kiürítették. A pénztárban ezer lej aprópénz is volt, amit a tízennyeg ezer lej papírpénzzel együtt magukhoz vettek és azon az uton, ahol bejöttek, távoztak. A betörést a cég főnöke délután három órakor, üzletnyitás után vette észre. Azonnal jelentést tett a második kerületi rendőrségnek, ahonnan Bugariu detektív ment ki a helyszínre és bevezette a nyomozást. Eddig csupán annyit sikerült megállapítani, hogy a tettesek tökéletesen ismerték a helyzetet és valószínű, hogy a betörők a cég régebben elbocsátott alkalmazottjai közül kerültek ki. A sorozatos betörések érthető izgalmában tartják Aradváros kereskedőtársadalmát.

— Zichy „Szerenád”-ja egyike a legszebb daloknak, melyet ma, vasárnap este ad elő az aradi Gutenberg Dalkör 25 éves jubileumi diszhangversenye keretében Bogdány István zenetanár zongorakisérével. Kovács Gyula karnagy a szebbnél-szebb klasszikus művek betanításával elismerést érdemlő munkát végzett. Zala Béla szava-óművész megrázó erejű recitálása és Fekete Tivadar író szellemes konferánssza feledhetetlen élménnyé teszik a ma esti hangversenyt. A pontosan 8 órakor kezdődő hangversenyre belépődij nincs.

— Testnevelési intézet a Kulturpalotában. Pellégrini vívómesternél.

— Dr. Ujhelyi sebész-urologus, a vesehólyag, prostata és nemi betegségek szakos orvosa külföldi tanulmányutjáról visszaérkezett és rendeléselt megkezdte.

— Gramofonok, gyönyörű lemezujdonosságok Hammer si Fiúnál.

— A Nyugat október 1-i száma a szokott gazdag tartalommal ma érkezett Aradra. Az első oldalon Erdélyi József gyönyörű versét „Szülőföld” címen közli. Hetényi János nagyrétkü esszét írt. Leopold Ziegler, Kernach Ilona egyfelvonásos játéka, „A kegyegő fityfené”. Sági Márta, Verda József, Marconnay Tibor, Zalk Zoltán és Illyés Gyula versei mellett kiemelkedik Kassák Lajos „Angyalföld” című regényének folytatása és Ormos László novellája.

Megnyílt az új Vadász-kürt-kávéház. Murzsa Gyula és Farkas János gyulafehérvári kedvelt primások változatos programmal hangversenyeznek. Aradon nincs

Fürdővárossá fejlesztik Aradot.

A városbázán tervezet készül a Neptun-fürdő újjaépítéséről. — Új rendszer a kabinbérletek körül. A közönség maga építtethet kabinokat. — A következő szezonban életbelép az új rend.

(Arad, október 6.) Az aradi városbázán már megkezdődtek az előkészületek Aradváros költségvetésének elkészítésére. Ezzel kapcsolatosan felmerült egy olyan probléma, melynek megoldását már évek óta tűzik programra minden esztendőben: az aradi Neptun-fürdő modernizálása. Amíg eddig csak terv volt — a kilátások szerint — most hamarosan valóra válik. Az a tény, hogy a romániai fürdőkongresszus oklevéllel és ezüstéremmel tüntette ki az aradi Neptun-fürdőt, mint Románia egyik legegészségesebb fürdójét, arra készítette a város vezetőségét, hogy komoly lépéseket tegyen a Neptun modernizálása és átépítése érdekében. A közeli napokban terjesztik az egyik erre vonatkozó tervezetet az interimár bizottság elé, amelynek hivatása lesz eldönteni, megfelel-e az aradi viszonyoknak. A tervezet, amelyet Dunca Károly városi főszámvevő készített el, rendkívül érdekes újításokat és változtatásokat tartalmaz.

Megszűnik a bérletrendszer.

A városi főszámvevő tervezete elsősorban a jelenleg fennálló bérletrendszer megszüntetését javasolja. Ez egy a kabin-, mint a fürdőbérletre vonatkozik. A legnagyobb hibája a Neptun-fürdőnek — mondja a tervezet — az, hogy a kabinok száma a Neptunban kevés és nem ad módot arra, hogy mindenki kabinhoz jusson. Ezen segíteni a kabinbérlet rendszerének megszüntetésével lehet. Az eddigi bérlok számára, akik súlyt helyeznek arra, hogy külön kabinjuk legyen, más módszert kell alkalmazni. A városnak van elegendő faanyaga és munkása.

A bérlok költségén új kabinokat kell felállítani. Egy-egy kabin felépítése nem kerül többé, mint két-háromezer lej és ezzel szemben a bérloknak, aki ezt az összeget kifizeti, díjmentesen a rendelkezésére bocsátják a költségén felépített kabin.

A város jól jár, mert megduplázódik a kabinok száma, de a bérlo is jól jár, mert tíz év alatt hatezer lej bérleti díjat fizetne ki kabinjáért. A bérlet alól felszabaduló kabinok pedig a közönség rendelkezésére állanak. Az építést egyenes típus szerint végeznék, sőt, ha kell, emeltes kabinokat is lehet felállítani. A fürdő közönsége az így elért kényelemért az eddigi tizenkét lej helyett tíz év alatt tizenöt lej fizetne és ezért abban a kedvezményben is részesül, hogy — a fürdőgondnokságnál történő egyszerű bejelentéssel — abba a kabinba helyezkedik el, ahol ismerősei vannak. A város ilyenformán sokkal nagyobb bevételt szerez a Neptun-fürdőből és a többletből egyszersmind alapot lehet létesíteni a további modernizálásra.

Dunca Károly főszámvevő kijelenti, hogy a bérletrendszer megszüntetése a közönség érdekeit is szolgálja, mert Aradon az elmúlt évek alatt szamos viszály és történet ezekkel a bérletekkel. Az új rendszer ruhatárát is kíván, hogy a fürdőruhákat a közönség ott elhelyezhesse. A város kis költséggel fiókokkal felszerelt ruhatárt állít fel, ahol minimális díj lefizetése mellett kimossák, kiszáritják és a fiókban elhelyezik a fürdőruhákat. Végül kifejti a javaslat, hogy amennyiben az első gyakorlati év egyes módosításokat fog megkívánni, a város újlag megváltoztathatja az új módszert. Ezért javasolja, hogy Aradváros már az elkövetkező szezonban próbálja ki az új módszert. A tervezetet nagy érdeklődéssel fogadták városi körökben és általában vélemény az, hogy az új rendszer sikerrel fog járni.

Ötmillió lejes befektetés a Neptunnál.

Közben az illetékesek a nagyobbarányu átalakításokról sem feledkeznek meg. Értesülésünk szerint Vulpé József interimár bizottsági tag csütörtökön Bucurestibe utazik, ahol érdeklődni fog a belügyminisztériumnál, a Legfelsőbb Közigazgatási Tanácsnál és a Legfelsőbb Műszaki Tanácsnál.

Lehetséges volna-e, hogy Aradváros az 1929. költségvetési évben, már a jövő tavaszán négy-öt millió lejt fektessen be a Neptun átalakításába és modernizálásába.

Az interimár bizottsági tag hivatkozni fog a

fürdőkongresszus megállapítására, amely szerint az aradi strand rendkívül egészséges és kedvező fekvésű fürdő, amely arra is alkalmas

volna, hogy az idegenek részére szolgáljon időköhelyül. Így könnyen lehetséges, hogy ha megfelelő modernizálás történik, Arad fürdővárossá alakul át. A perspektivák mindenestre biztatók és ha nem is sikerül Aradra vonzani a többi városok nyaralóit, annyit talán elérünk, hogy mi, az aradiak, szebb és kellemesebb fürdőszezont élvezhetünk.

Marosi Rudolf.

KÖZGAZDASÁG.

Angol bankár fogja ellenőrizni a Banca Nationalét

Felhivatalos jelentések a kölcsön létrejöttéről. — Az állami jövedelmek egész bevétele a kölcsön törlesztésére fog szolgálni.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) Politikai körökben nagy érdeklődéssel fogadták a kormánynak ma a Rador utján a kölcsön kérdésében a lapokhoz intézett felhivatalos jelentését, amely szerint csütörtökön Bucurestibe érkeztek a külföldi delegátusok, hogy a román kölcsönszerződést aláírják, miután a kölcsöntárgyalások már teljes befejezést nyertek. A felhivatalos jelentést a bucuresti-i sajtó élénken kommentálja és az Adeverul a kölcsön feltételeiről is beszámol.

A lap szerint a kölcsönt a román kormány a külföldi tőke Romániában való szereplését korlátozó rendelkezések megváltoztatásával garantálja. A Banca Nationala mellett külön osztályt állítanak fel, az ugynevezett

amortizációs osztályt, amelynek működését a külföldi tőkecsoport egyik megbízottja fogja ellenőrizni. A delegátus személyében a szerződés aláírása után történik döntés, de valószínűleg egy ismert angol pénzember lesz. Az állami jövedelmek egész bevétele ez az amortizációs osztály kapja és ebből történik a kölcsöntörlesztés. A bányatörvényt is módosítani fogják és erre nézve a kormány az őszi üléskezdetén hivatalos nyilatkozatot fog tenni. Egyébként a kölcsöntárgyalások sikeres eredményét jelzi az is, — írja az Adeverul — hogy Bucurestiben megindult a petróleumrészvények felhajtása. Egy külföldi érdekelteg kétezer darab Creditul Miner részvényt vásárolt.

Zürichben 3.1450 a lej.

Helyi valutaárak. (Október hó 6.) Pénz: Márka 38.50, dollár 163.50, angol font 715, francia frank 6.45, olasz lira 8.60, cseh korona 4.60, pengő 28.90, dinár 2.85, osztrák schilling 23.30, svájci frank 31. — Áru: Márka 39, dollár 164, angol font 800, francia frank 6.60, olasz lira 8.80, cseh korona 4.95, pengő 29, dinár 2.80, osztrák schilling 23.50, svájci frank 31.50. — Kifizetések: Berlin 39.60, Newyork 165.75, London 804.50, Páris 6.50, Milánó 8.70, Prága 4.92.25, Budapest 28.94, Zágráb 2.92, Bécs 23.37, Zürich 31.95. — Irányzat: szilárd.

Zürichi tőzsdenyitás. (Október hó 6.) Berlin 123.75, Amsterdam 208.32.50, Newyork 519.62, London 2518.87.50, Páris 20.31, Milánó 27.20, Prága 15.40, Budapest 90.64, Beigrád 9.12.87.50, Bucuresti 3.14.50, Varsó 58.25, Bécs 73.12.50.

Zürichi tőzsdézárlat. (Október hó 6.) Berlin 123.74, Amsterdam 208.60, Newyork 519.60, London 2519.50, Páris 20.30.50, Milánó 27.21.50, Prága 15.40, Budapest 90.60, Beigrád 9.13, Bucuresti 3.14.50, Varsó 58.25, Bécs 73.10.

Bucuresti-i tőzsdézárlat. (Október hó 6.) Devizák: Páris 6.45, Berlin 39.60, London 804.50, Newyork 165.25, Milánó 8.69, Zürich 31.85, Prága 23.35, Bécs 4.90, Budapest 28.90, Varsó 18.85. — Valuták: Napoleon 640, márka 39.50, léva 1.21, török lira 0.86.50, angol font 798, francia frank 6.46, svájci frank 31.60, olasz lira 8.63, drachma 2.12, dinár 2.89, dollár 164, lengyel zloty 18.40, osztrák schilling 23.50, pengő 28.75, cseh korona 4.55.

— Eladott aradi ingatlanok. Serbán Szever eladott a Rozer dűllőben egy 176 öles telket 30.000 lejért Miksa Árpádnak. — Striegl József és neje eladták a Strada Dna Balasa 215—217. számú házat 450.000 lejért Grama János és társainak. — Müller Károly eladta a Haktér régi 2 számú ház fele jutalékát 200.000 lejért Turtureu Fülöp és neje. — Moise János és neje eladták a Str. Aprodul Puriceben levő 125 öles telket 95.000 lejért Ladu Teodornak. — Tóth Jánosné eladta a Gáj Str. Trib. Torchesen levő 200 öles telket 16.500 lejért Cank István és neje. — Dougan Lajos és neje eladták a Str. Sít. George 10. számú házat 360.000 lejért Marin-kovits Bertának. — Razel József és neje eladták a Str. Abatoruluiben egy 294 öles telket 130.000 lejért Banes Zsivának. — Dr. Reisinger Ferenc eladta a Piața Avram Iancu 3. számú háznak 2/3 jutalékából 1/3 jutalékot 150 ezer lejért Reisinger Annának. — Ugyanaz ugyanott eladta 2/3 jutalékának másik 1/3 részét 150.000 lejért Eichner Sándornak. — Pewsner I. Ignác és neje eladták a Str. Dna Balasa Nr. 51. számú házat 270.000 lejért Grünwald Vilmosnak. — Juhász József és neje el-

adták a Rozer dűllőben levő házukat 140.000 lejért Stupariu Györgynek. — Nagy Gy. Gergely és neje eladták a Str. Horatiu 16. számú házat 210.000 lejért Ortman Ferenc és neje. — Dr. Anghel István eladott a Marospart soron 1. szám alatt levő beitelkes házat 300.000 lejért az Aradi Cukorgyárnak. — Özv. Kovordányi Jánosné eladta a Török Ignác-ucca 1. számú házat 450.000 lejért Dougan Lajos és neje. — Veres Gyuláné eladta a Str. Budai Deleanu 64. számú házat 250.000 lejért Deutsch Saroltának. — Kalász János és neje eladták a Str. Fabricel 7. számú telket 91.000 lejért Krausz József és neje. — Pecho József és neje eladták a Calea A. Vlaicu 258. számú telket 120.000 lejért Schaeffer Erzsébet és társának. — Schauer Adám és társai eladták a Str. Sít. George 12. számú házat 340.000 lejért Haász Márton és neje.

— Ismét felszinen a kölcsön ügye. Politikai körökben nagy feltűnést keltett a Viitorul mai száma, amelyben nyilatkozattételre hívja fel Maniut s felszólítja, szegezze végre le, az igen éles kormánybuktató akciót folytató nemzeti-parasztpárt, kormányra jutása esetén elismeri-e a kölcsönt? Ugyanakkor kormánykörökből eredő hírek szerint Berlinből, Párisból és Londonból rendkívül kedvező hírek érkeznek a kölcsönrel kapcsolatban. Mint hírlik, a jövő héten befejezik a tárgyalásokat s aláírják a szerződést.

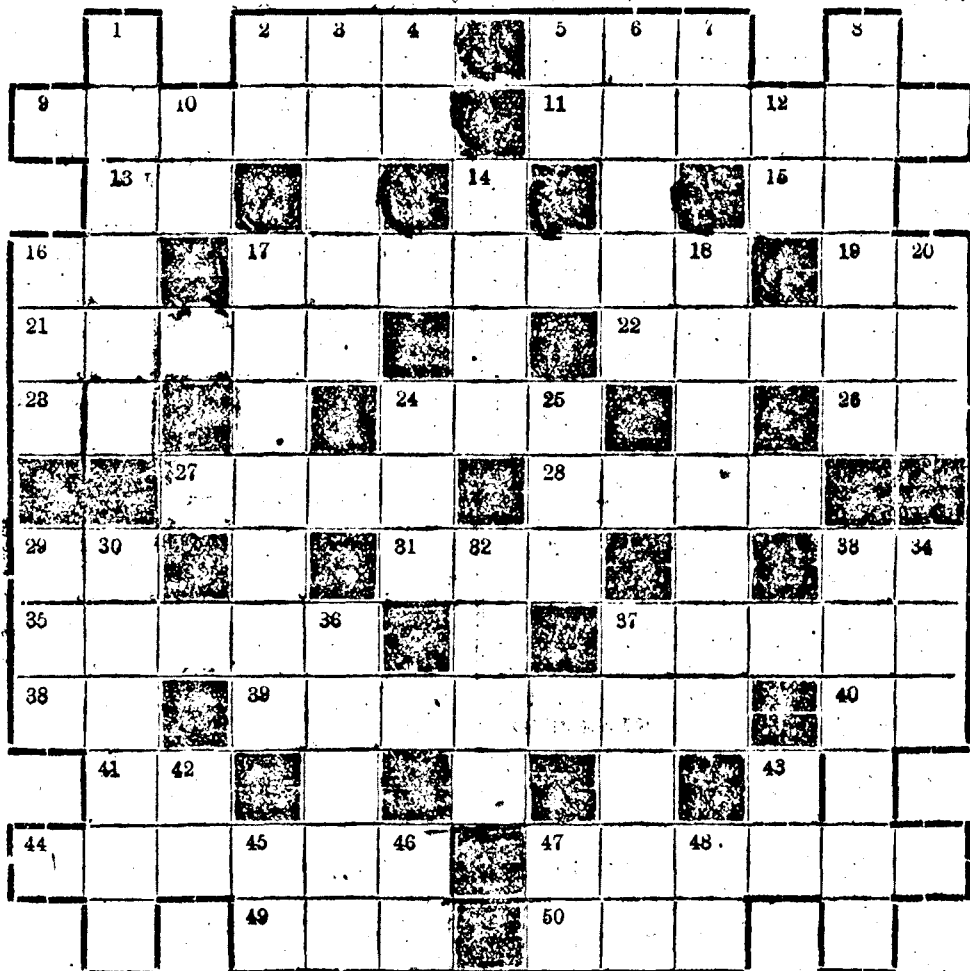
— Mandru ügyész könyve a vámtörvényekről. A napokban egy érdekes és régen nélkülözött könyv hagyja el a sajtót Aradon. A könyvet Mandru Miklós királyi ügyész és Balacescu törvényszéki bíró írták és kommentárokkal ellátva ismeretik benne a vámtörvényeket. A vámtörvényeket még 1915-ben készítette Tache Ionescu, de azóta a változott viszonyokra való tekintettel rengeteg új rendelettel egészítették ki a vámtörvényeket, amelyek valóságos kaoszt idéztek elő, mert nagyon sok ellentmondás került a törvényekbe. Ezt a kaoszt küszöböli ki a most megjelent könyv, amely kommentárokkal látja el a vámtörvények egyes szakaszait. A szerzők különösen arra fektettek fősúlyt, hogy a homályos részletekre hozzanak teljes világosságot és az ellentétes törvényeket a tábla, vagy a Curtea de Casatie jogerős ítéleteivel kommentálják, illetve magyarázzák. A régen nélkülözött könyvet nagy érdeklődéssel várják a gazdasági körök.

Sakk.

— Sakkverseny Berlinben. Berlinből jelentik: Az itt rendezett nemzetközi sakkversenyt Bogoljubov nyerte meg, miután a tegnapi, utolsó fordulóban remis-el végezte partiját Grünfelddel szemben. A második helyen Saemich, a harmadikon Grünfeld áll.

Keresztrejtvény.

Vízszintesen: 2. Török méltóság. 5. Női név becéz. 9. Egyiptomi főisten. 11. Molnár Ferenc Liliomjának egyik női szereplője. 13. Időszak. 15. Időhatározó. 16. Német személyes névmás. 17. A prágai fellegvár neve. 19. Határozó. 21. Perzsa király, kiváló hadvezér. 22. Japán főszigete fonetikusán. 23. Két egyforma magánhangzó. 24. Tulvilági. 26. Hasznos ásvány. 27. Huncut, hamis szinonimája. 28. Az árukereslet előidézője. 29. Német prepozíció. 31. A Balaton vizét levezető csatorna. 32. Állati hang. 35. Magyar író. 37. Fűszernövény. 38. Minden cselekedet előidézője. 39. Város Spanyolországban. 40. Házilátat. 41. Alumínium kémiai jele. 43. Üdvözlés. 44. Szerzetesi cím. 47. Van ilyen csizma. 49. Járom szinonimája. 50. Visszhang fonetikusán.

Függőlegesen: 1. Bokros növény. 2. Szerszám. 3. Ilyen vonat is van. 4. A földműves teszi. 5. Mássalhangzó fonetikusán. 6. Holt nyelv. 7. Nemzet. 8. Mithológiai alak, aki vlaszkszárnnyakon menekült a fogságból. 10. A kör része. 12. Német prepozíció. 16. Földművelési szerszám. 17. A két legrégebbi görög irodalmi mű szerzője. 18. A Buddha vallás célja. 20. Igen idegen nyelven. 24. Város Poroszországban. 25. A kocsmá része. 29. Régi mérték. 30. Hatást vadászó bécsi festő. 32. Egyiptomi istennő, a 9 vízszintesnek testvére és felesége. 33. Európa második nagy szigete az Atlanti óceánban. 34. Kerti szerszám. 36. Had. 37. A porányok örökkévaló istene. 42. Francia névelő. 43. Görög betű. 45. Személyes névmás. 47. Herceg Ernő monogramja. 48. Ugyanaz mint 40. vízszintesen.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem helybeli és vidéki igen tisztelt megrendelőimet, hogy az őszi és téli időnyre sikerült angol gyárosaintól egy nagyobb mennyiségű öltöny, átmeneti kabát, és télikabát szövetet kedvező árban beszerezni.

Amidőn raktáromnak minden kötelezettség nélküli megtekintését kérem, rendelés esetére előre is biztosítom t. megrendelőimet, hogy legmérsékeltebb árban legjobban kiállított és kidolgozott ruhákat lesz alkalmam nálam beszerezni.

Egyben értesíteni kívánom, hogy uriszabóságomat ez év november 1-től kibővítve Bulevardul Regina Maria 2, 4, 6. sz. Neuman-palota, volt Confectio részvénytársaság helyiségébe helyezem át.

Szives pártfogást kérve, maradtam

kiváló tisztelettel:

SÁMSON JAKAB uriszabó
Arad, Bul. Regina Maria 9.

5374

FELHÍVÁS.

Az „ASIGURAREA POPORULUI“ biztosító társaság Arad, Str. Eminescu No. 6. ezennel tudomására hozza a biztosított feleinek, hogy október havában a következő biztosított tagjainak biztosítási összegét fizeti ki:

RÁCZ MARGIT	könyvecske szám	45
RÁCZ MARGIT	"	46
BUSCH ETELKA	"	3
BUSCH ETELKA	"	4
TOTH ERZSÉBET	"	176
TOTH ERZSÉBET	"	177
SZÁSZ MÁRIA	"	98
SZÁSZ MÁRIA	"	99
POPA ROZÁLIA	"	315
POPA ROZÁLIA	"	316
SZILÁGYI JULISKA	"	459

A fent nevezett, az Aradi Polgári Jótékony Egyesülettől átlépett tagokat a társaság felkéri, hogy a biztosított összeg liquidálása végett tagsági könyvecskéikkel jelenjenek meg a társaság irodájában, a hivatalos órák alatt.

Kerületi igazgatóság.

ÉRTESETÉS: Ugy a n. é. közönség, mint pártfogóim szives tudomására adom, hogy a Fischer-Ellapalota udvarában volt

uri szabóságomat

Str. Romanului (Korányi-üzlettel szemben) helyeztem át. — Vállalom a legújabb divatu ruhák, felöltők, iskolai egyenruhák készítését a legolcsóbb árért. További szives pártfogást kér

5377

Nicolae Iosif „Reclam“-szabósága.

Modern női és férfi fodrász üzlet megnyitása!

Van szerencsénk értesíteni a n. é. közönséget, hogy 1. hó 9-én az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár palotájában Bul. Regele Ferdinand I. 3. sz. alatt teljesen modernül berendezett

női és férfi fodrász üzletünket megnyitjuk.

Női fodrászat: hajvágás, ondulolás, vizondulolás, fésülés, hajfestés stb. stb. Férfi fodrászat: Hajvágás, borotválás, fésülés, haj bajuszfestés stb. stb.

„Manicur“

Kedvező havi bérlet rendszer. Illatszerek, kozmetikai és pipere cikkek.

A n. é. közönség szives pártfogását kérjük

teljes tisztelettel:

5410

VOGEL JOZSEF ÉS TSA

Értesítés!

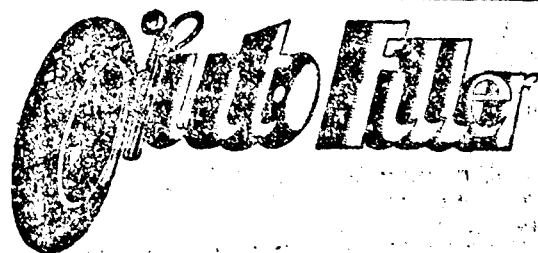
Értesitem a n. é. közönséget, hogy (saját házamban) Calea Saguna (Varjassy Lajos utca) 40-42. szám alatt

tűzifatelepet nyitottam.

Aprított és hasábos tűzifa áll i. t. vevőim rendelkezésére. Jutányos árak mellett házhoz szállítva. Fűrészeléssel is vállalom.

Igen tisztelt vevőim szives pártfogását kérem

Blaha Béla.

Önműködő autópumpa megtölti gumiját egy pillanat alatt minden erőfeszítés nélkül. Nem kell léggömb a többi!

Kerékpár-, nagy és kisautóknak 2000.—
Minden más méretű autókknak 2500.—
Képviselek kereszteknek! Vízszintelőknak nagy árengedmény!
Vezérképviselet:

Cserő Béla Arad, Gr. Alexandrescu 16.

„MERCANTIL“

szőnyeg- és divatruház

ARAD,

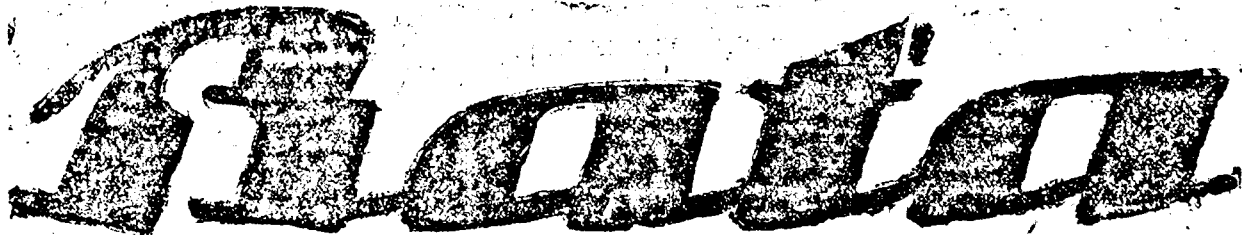
(ezelőtt Pick és Társa)

Bulev. Regina Maria 18. szám

REKLÁM-ÁRAI:

2X3 mtr. szőnyeg	— — —	Lei 880.—
2X3 mtr. Axminster-szőnyeg	— — —	3900.—
Ágyelé-szőnyeg	— — —	140.—
1 mtr. futó-szőnyeg	— — —	75.—
Sezlonátvető	— — —	980.—
I-a paplan, fehér vattával	— — —	550.—
Függöny, három részes	— — —	275.—
1 mtr. kordbársony	— — —	88.—
1 mtr. tennisflanell	— — —	32.—
1 mtr. I-a chiffon	— — —	32.—

Szővet, selyem, bélésszár, vászon, butorkelme, selyembrokat, matrac-gradi, sezlonátvetők, ágy- és asztal-terítők dus választékban. 5203

csehszlovákiai cipőgyár lerakata e hó közepén
NYILIK MEG ARADON

Piata Avram Iancu 21. színházzal szemben.

Apró hirdetések.

LAKÁS.

MAGÁNHAZ kiadó, volt Kasza-ucca 73. Bővebbet Bulev. Regina Maria 24. ház-felügyelőnél. 5369

HÁROM-négy szobás irodahelyiséget keresünk központban. Asigurarea Poporului Str. Eminescu 6. emelet. 5412

NÉGYSZOBÁS modern lakás gőzfűtés-sel átadó. Bővebbet Halmai Str. Eminescu Arad. 10506

ELCSERELNEM 5 szobás modern lakásom 3 szobással Luther templom közelében. Bővebbet Rudolf Mosse hirdetőbe. 10506

KIADÓ háromszobás és kétszobás lakás Str. Virginia Hotáran 26. Ház tulajdonossal értekezni lehet ugyanott 11-1 óráig, délután 5-6-ig. 5402

A főtéren

két udvari szobából álló, műhelynek, szalonnak vagy irodának alkalmas helyiségazonnalra

KIADÓ.

Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 1857

INGATLAN.

CHISINEU-CRISEN (Kisjenő, Arad megye) főútcán. Köröspart mellett 5 szobás, fürdőszobás lakóház, mellékhelyiségekkel, udvari különálló 2 szobás, konyhás épülettel eladó. Dávid József, Chisineu-Cris. 10506

ELADÓ 400 hold kiterjedésű erdő, épület és tüzfának alkalmas bükk és tölgyfával. 40 éves kitermelés, 8 km-terre az állomástól. Érdeklődők forduljanak Dr. Paulescu Nicolae ügyvédhez, Arad, Str. Horia 11. 5322

KÜLÖNFÉLÉK.

FONTOS ÉRTESÍTÉS! FIGYELEMMEL OLVASNI! Előrelátóknak kedvez a szerencse! Napi 3 lejtel birtokosa lehet 1.000.000 francia franknak vagy 200.000 schillingnek, vagy 20.000, 30.000, 40.000, 50.000, 60.000, 70.000, 80.000, 90.000, 100.000, 1.000.000, 2.000.000, 3.000.000, 4.000.000, 5.000.000 lenek. Ohajt biztos pénzt a mai bizonytalan napokban? Ohajtja boldogítani azt, aki legdrágább önnök? Ne dobja el magától a szerencsét! Itt senki, soha nem veszít. Köszönő leveleket kapunk a világ minden részéről. Évenként 226 millió kerül kisorsolásra. Huzások hatásági ellenőrzés mellett 2-3-4-szer havonta. Még ma kérjen prospektus és húzási időrendmutatót. Bukarest, Caseta Postala No. 11., megnevezve a lapot, ahol a hirdetést olvasta. 5409

Fogászat.

Fogházás (érzéstelenítéssel) ... L. 40
Fém fogak (Rauhoff) drb. ... L. 100
Arany koronák drb. ... L. 350-400
Fehér fogak kaucsukra drb. ... L. 50
Videóképek fogmunkálatok 24 óra alatt eszközölhetnek

Frida D'Moudjalled

vizagázott fogászónő 5205
Arad, Str. Mărășești 11. (Kossuth-ucca.)

Lucerna- és lóheremagot

legmagasabb napi áron vásárolj! M. Freund-Sámuel és Fia R.-T. aradi képviselője

Révész Béla Arad, str. Harle Chendi 1-3. Telefon 825.

ALKALMI HÁZVÉTEL!

A volt Thököly-tér közelében három lakásos ház két háromszobás és egy kétszobás lakással, amelyből egy háromszobás fürdőszobás lakás elfoglalható. Kivándorkás miatt olcsón eladó. Kiszárazott: Györfly „Mures” irodája Str. Unirei 13. 15305

Kiadó

egy családi ház: 5 szoba, konyha, fürdőszoba, suterin és kert. Cím szívességből „Turul” cipőüzletben, a főtéren. 5391

Intelligens fiatalember sefförnek ajánkozik.

Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kér. 5379

Bankkölcsönöket

aradi házakra és környékbeli földbirtokokra első helyi betétként, a legelőnyösebb feltételekkel folyósítanak. Haász Albert irodája Arad, Strada Eminescu (Deák F.-u.) 12. sz. 1658

ÖNKÉNTES ÁRVERÉS.

Folyó évi október 9-én délelőtt 10 órakor gróf Sennyey Béláné buzsáki pusztáján a Neuman gyárral szemben a tanyai irodában önkéntes magánárverésen el fognak adni a következő épület-anyagok:

1. egy nagy istálló épület falazata kb. 121.50 köbméter mennyiségben 18.225 lej, ugyanannak kb. 268 négyzetméter fedélszerkezete 30.720 lej;
2. egy istálló rész kb. 143 köbméter falazata 22.800 lej, ugyanannak kb. 1068 négyzetméter fedélszerkezeti faanyaga 64.080 lej.

3. egy kukorica kotárka kb. 60 négyzetméter hód farku cserép fedélszerkezete 3.600 lej, ugyanannak kb. 500 köbméter téglanyaga 5.250 lej, ugyanannak kb. 430 négyzetméter lécezése 2.300 lej és kb. 120 folyóméter szarufái 600 lej és végül
4. egy istálló épület kb. 49 köbméter falazata 7.350 lej s ugyanannak kb. 132 négyzetméter fedélszerkezeti faanyaga 5.280 lej kikiáltási árban.

Ezek az épület-anyagok az árverésen esetleg a kikiáltási áron alul is elfognak adni. Az árverési kívánók az árverés megkezdésekor a kikiáltási ár 20 százalékat kötelesek bántapénzül letenni. 5394

Ezek az épület-anyagok az árverésen esetleg a kikiáltási áron alul is elfognak adni. Az árverési kívánók az árverés megkezdésekor a kikiáltási ár 20 százalékat kötelesek bántapénzül letenni. 5394

BUTOR

jutányos áron kapható

Wiegenfeld Adolf Arad

Strada Moise Nicoara (Petőfi-ucca) 9-11. 8704

Szörmekabátok

és mindennemű javitást vállal: Rosenzweig Elemér

átalakítását 1500 lejtől kezdve a legújabb modellek után készít Arad, a téli színház főbejárataival szemben, az emeleten. 4965

Nagy famegtakarítás

A fűtőtechnika csodája! 50% tüzelőanyag megtakarítását.

HAMMER ZSIGMOND és FIA

szabadalmazott ZSIGUCZI-féle kályhánál. Számos elismerő levél és hivatalos szakvélemény bizonyítja jószágát és megtekinthető a készítőket. Üzletében Arad, Bulevardul Regele Ferdinand No. 27 (Boros Béni tér)

Pulloverek, szvettórok és kabátok női, férfi 290, gyermek 170 lejtől! Női angol harisnya óriási választékban már ... 40 lejtől! Chemnitz cernu női harisnya összes szímben ... 48 lejtől! Beltöltő női harisnya 20 lejtől! Szálak már 75 lejtől! Selyem reformacérág 116 lej, pamut reform 56 lej!

Bogyó A.

Strada Eminescu 13.

Alkalmi házeladások!

Belvárosban emeletes bérház 8 lakással, 180.000 lej évi jövedelemmel, 1.300.000 lejért. Belvárosban két uccára nyíló kettős ház iparműhelyekkel, 180.000 lej évi jövedelemmel, 1.000.000 lejért. A volt Szabadság-tér közelében 6 lakásos ház berendezett üzlettel, 100.000 lej évi jövedelemmel 700.000 lejért. Főtér közelében emeletes ház üzlethelyiségekkel és lakással 1.050.000 lejért. Belváros központjában 2 uccára nyíló kettős ház 8 üzlettel, több lakással, 180.000 lej évi jövedelemmel, 1.000.000 lejért. A volt Kossuth-uccában ház üzlethelyiséggel és 3 lakással 600.000 lejért. A volt Csernovits Péter-ucca közelében 10 magánház 3 szobás lakással 230.000 lejért. Ezeket kívül a főtéren és a belnyíló uccákban nagyjövédelmet hozó bérházak 1-6 millió lejes árakban, kisebb bérházak 3-600 ezer lejes árakban, magánházak 3-6 szobás elfoglalható lakással eladók. Megbízott Haász Albert 10 év óta fennálló irodája Arad, Str. Eminescu 12. szám. Kérem a cégre figyelni! 1658

Zsigmondháza közvetlenül a hid közelében olcsó

háztelkek

eladók. Bővebbet a „HERMES” irodában Románului (Zrinyi) u. 6.

Ha házat, szőlőt, földbirtokot, malmot

venni vagy eladni akar, forduljon bizalommal 10 év óta fennálló irodámuhoz.

HAÁSZ ALBERT Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca 12.) Komoly vevőim részére keresek bérházakat 1-6.000.000 leig.

Kiadó lakások!

A belvárosban egy négy szobás, fürdőszobás magánház és egy 3 szobás, fürdőszobás lakás

AZONNAL KIADÓ. Haász-iroda Arad, Str. Eminescu 12. sz.

Soborsini uradalomnál 2 pár

parádéskocsi 10

eladó. 5310

Bővebbet telefonon: Savarsin 10.

Fordit, másol, levelez

ingatlanokat és lakásokat legelőnyösebben közvetít

„HERMES”

Iroda Strada Románului (Zrinyi) u. 6.

Társat keresek

szükségleti cikkek árusítására, 100-200.000 lej tőkével közreműködéssel vagy anélkül.

Ajánlatok „Biztos jövő” jellegre az Aradi Közlöny kiadóiba kéretnek. 5381

Ujmikalakán 2 szobás kerti magánház részletfizetésre

olcsón eladó. jobb oldal első ucca, Kiss. 5249

Bankbetétesek figyelmébe!

60-70 000 lej tőke után évi 25-35 százalékos részesedést biztosítok.

Tőkebekebelezési joggal biztosítottak. 5382

Ajánlatokat „Biztos” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek.

Keresek

2 vagy többszobás lakást, butorozva vagy részben butorral ellátva, konyhaszolgáltatással, jobb polgári kétgyermekes házaspár részére november elsejére. 5372

Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Komoly, gyakorlott gépkocsivezető kerestetik.

Jelentkezés a Neuman-gyár portájánál. 10506

OLCSÓ HÁZAK!

Belvárosban 5 lakásos ház egy 3 szoba, 3 kétszobás és egy egyszobás lakással, vízvezetékekkel 400.000 lej. A szerb templom közelében 2 szobás magánház 220 ezer lej. A volt Szabadság-tér közelében üzletes bérház 1.000.000 lej. Magasföldszintes bérház 14 lakással 850.000 lej. Belváros központjában bérház 8 egyszobás és 2 három szobás, fürdőszobás lakással 750.000 lej. Üzletes sarokház a belvárosban 320.000 lej. Pankotán főúton 8 szobás modern urház olcsó árban. Belvárosi 5 lakásos bérház 350.000 lej. Bérház 180.000 lej bérjövédelemmel 1.100.000 lej. Továbbá a város minden részén kisebb nagyobb bér- és magánházak, üzletek, lakások, szőlők, birtokok olcsón vehetők Györfly „Mures” irodája utján Str. Unirei 13.

Elköltözés miatt

garantált tiszta, kifogástalan állapotban lévő ebédő- és előszoba-butorberendezés

olcsón és sürgősen eladó. Megtekinthető délelőtt 10-11 óra között Galea Radnei 35.

No. 800-1928.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE.

Primăria comunei Pădureni-Erdeș jud. Arad in urma hatărării consiliului comunal No. 19. din 21. Septembrie 1928. aduce la cunoștință publică că Ospătăria, proprietatea comunei „Hotelul Central” dinpreună cu toate apartamentele se va da in arenda prin licitație publică pe restul de 3 ani, începând dela 1. Ianuarie 1929. până la 31. Decembrie 1931. in ziua de 10. Noembrie 1928. ora 10 a. m. in localul Primăriei comunale.

La licitație se poate concura numai cu oferte inchise și sigilate.

Concurenți vor depune inainte de inceperea licitației un vadiu de 10.000 lej, in numerar ori in efecte de stat la caseria comunei.

Licitația se va ținea in conștință cu Art. 72-83 din legea contabilității publice.

Condițiile de licitație se pot vedea in localul Primăriei comunale, ntre oarele oficioase in fieste care zi.

Pădureni, la 24. Septembrie 1928.

5380 Primăria comunaia.

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban K A P H A T Ó K az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Női kabátokban és szőrmebundákban feltűnően olcsó vásár!

Crep de chin ruhák ... .. Lei 1500-tól
 Divatküpeny gyapjú köcsök kölméből Lei 1200-tól
 Kasha kabátok ... .. Lei 1800-tól
 Bakfis téli kabátok divat szőrmevel Lei 1700-tól

PLESZ GYULA

női felöltő és szőrmeáruházában, a színház hátsó bejáratával szemben,

Női téli kabátok divat szőrmevel Lei 1900-tól
 Szövet ruhák ... .. Lei 600-tól
 Silelektra bunda ... .. Lei 650-tól
 Divatbundák ... .. Lei 800-tól

Kérem a címre figyelni!

Saját érdekében győződjön meg utólráhetetlen versenyrépességéről!

Kérem a címre figyelni!

URODONAL

**Reuma
 Csúz
 Idegkimerültség
 Köves képződések
 Véredényelmeszesedés
 Elhízás**

fisztítja a vért!

A fődolog a véredényelmeszesedés kezelésénél mindenekelőtt abból áll, hogy a visszerek sérülésének kezdődését és fejlődését megakadályozzuk. S mert a presclerose periódusában a huy-sav a túlfeszítés egyedüli képzője, úgy mindenekelőtt erővel és minden eszközzel a huy-savnak a szervezetben való visszamaradását kell legyőzni azért, hogy az Urodonált alkalmazzuk.

FAIVRE professor,
 egyetemi belevégvászati
 klinika tanára Poitiersben.

Etablissements Chatelain, 15 első díj
 2, Rue de Valenciennes, Páris és minden
 gyógyszerárban. 999

Aki fiatal akar maradni a véredények elkeményedését, a vese elkövesedését, a visszértágulást és az elhízást elakarja kerülni, annak le kell vezetnie a huy-savat, amely szervezket megmészezi és magát az Urodonállal rendszeresen gyógykezelnie kell.

Romániai vezérképviselő: Drogueria „STANDARD” Societate in nume colectiv. Bucuresti.

OKTATÁS.

FRANCIÁT és németet nagyon olcsón tanítok. Volt Fábán Gábor-u. 1. földszint 5072

ASSZONYOK, lányok részére állandó varró és szabászati tantolyam. Str. nescu 6. 4687

ÜZLETEK.

ANGOL nyelvet olcsón tanítok. Kalmár, Str. Goldu (Szt. István) No. 2. 5400

BIZTOS EGZISZTENCIA. Tégláégető-gyár, 60 év óta fenálló, jó környékkel, könnyű feltételekkel jutányosan eladó. Ehlingnél, Sápnetrugerman. 5328

JÓLBEVEZETETT fűszerüzlet berendezéssel, kétszobás lakással eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 5362

A VÁROS kellős közepén, száraz, padló, zott földszintes raktárhelyiségek kiadók. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 10506

FIATAL BANKEMBER

400 ezer e. tőkével

üzletbe, vagy vállalatba betársulna. Komoly megkeresések „Agilis” jellegű az Aradi Közlöny kiadójába kéretnek. 5388

VÉTELESEIADÁS.

UJ, modern fekete tügy ebédő sürgősen eladó. Calea Saguna 138. 5386

EGY duplaüléssel, teljesen csukott bőrfedeles hintó nagyon olcsón eladó Aradana Banknál. 5371

PIANINO Forster, elsőrangú, eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 5378

HÁLÓ, ebédő, salon, konyhaberendezés esetleg darabonként is olcsón eladó. Cím volt Varjassy Lajos-ucca 172. 5376

EGY drb. kifogástalan állapotban levő Ford autó és egy könnyű landaer hintó eladó. Str. N. Oncu 7. szám. 5375

RÉZHÁLÓ BERENDEZÉS, mahagoni és faragott szalónc, kristálycsillár, Biedermaier szalón, vitrinek, antik asztali lámpák, gyönyörű fél óra és girándok, antik comódok, órák, asztalok, szőnyegek, velencei és aranyozott cónsol tükrök, női bundák, festmények, férfi ruhák, csipkesálak, fali etazserok, majolikák, márkás porcellánok, kararai márványszobrok, bronz figurák, függönyök, store, kredencek, zongorák, hegedű, cselló, fali tálak, márványoszlop stb. eladók. Salgóné özományi üzlete Arad, Strada Horia (Széchenyi-u.) 1. Neuman-palota. 1000

CIROKOT és cirokmagot minden mennyiségben veszek. Grosz, Str. Nic. Gri-gorescu 5. 5407

22 LEJÉRT hegyaljai must Str. Ioan Calvin 1. sz. alatt, ugyanott szőlő és bor kapható. 5405

JÓ bõrgarnitúra olcsón eladó. Bulev. Carol 42. 1. em., ajtó 1. 5414

MOTOREKE legjobb Cormick gyártmány készleten Kovács Soma Társa Arad. 10506

EBÉDLÖKREDENC világos, olcsón eladó. Str. Russu Sirianu (Aulich-ucca) 29., emelet balra. 5395

MEGBIZÓIM részére keresek különböző antik szalóncokat, szalónc bízományi üzlet Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1000

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZÉFRINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lei, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lei. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40, vasárnap 50 Lei. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetési szöveget, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszük fel. Csak válaszholva elírtott kérdésekre válaszolunk. Alánlatok, felicés levelek továbbítására megfelelő postabélyez csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

FELTÉTLEN uriember barátságát keresi támogatással uriaszony. Levelet jelezve „Diszkrét” jellegű az Aradi Közlöny kiadójába kérek. 5392

ALKALMAZÁS.

URIFODRÁSZ elsőrendű munkaerőt havi 7-8000 lej keresettel azonnalra alkalmaznak. Bodrogea, Arad, Str. Horia 2. 5387

KÉZIMUNKÁZAST, varrást vállalko eset leg gyermek mellé vidékre is ajánlom. Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kér. 5388

GAZDASSZONYNAK ajánlkozok vidékre is perfekt főzőnő. Cimeket az Aradi Közlöny kiadójába kér. 5389

TANULÓT fizetéssel felvesszünk. Fridoxvár, Str. Brancovici (volt Lázár Vilmos-ucca.) 5393

KERÉKPÁROZNI tudó fiatal boltiszolga felvétetik. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5403

ÜGYES, fiatal kiszolgáló leány felvétetik. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 5404

PERFEKT főzőnő ajánlkozok. Cimeket az Aradi Közlöny kiadójába kér. 5370

NEGYEDIK kereskedelmista instruktor-nak ajánlkozok. Cimeket az Aradi Közlöny kiadójába kér. 5396

FIATAL Ford sofför ügyes, gyakorlott, azonnal alkalmazást nyer. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 5397

HÁZMESTERNEK gyermektelen házaspár felvétetik. Mesterember elsőnyben. Altmann, Boros Béni-tér 44. 5398

Hálószoba, ebédő, konyha, leányszoba

berendezéseket komplett összefűtésben azonnal szállít, kényelmes fizetési feltételek mellett garanciával

CSILLAG BUTORRAKTÁR

A R A D, Strada Muresianu 2. szám. (Nádor-ucca és Boros Béni-tér sarok.)

MUZSAY JÓZSEF

Férfi öltöny tiszta gyapjú L. 1750
 Férfi öltöny divatszínben... 2450
 Sötétkék és fekete öltöny la. 2750
 Őszi és téli felöltő... 1950
 Ulster-Double la. ... 2450
 Fekete téli kabát szőrme sál gallér... 2650
 Divat szabóság! 4818

Őszi és téli árjegyzék:

Iskola öltöny előírás szerint L. 1600
 Bőrkabát la. minden színben „ 3900
 Fregoll raglán... „ 2000
 Gummi kabát ... „ 800
 Trench-coats la. ... „ 2500
 Angol posztó raktár

Nincs oly ügy, vagy megbízás, melyet garantált sikerrel el ne intézne Bucarestiben

KÜNSTLER VIZUMIRODA Arad, Bul. Regina Maria 22. :- Dácia szállóval szemben. :- Telefon 86.

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépen. Kiadótulajdonos: Aradi nyomdavállalat.